

ኢየሱስ ከሙታን ከተነሣ በኋላ ለደቀ መዛሙርቱ እየታያቸው አርባ ቀናት ያህል ቆየ ። ከማረጉ በፊት ሁለት ትእዛዛት ሰጣቸው ። ይኸውም ፡—

ሀ. በኢየሩሳሌም ፡ በይሁዳ ፡ በሰማርያና እስከ ዓለም ዳርቻ ድረስ ምስክሮቹ እንዲሆኑ ፤

ለ. መንፈስ ቅዱስ ሳይወርድ ከኢየሩሳሌም ወጥተው ሥራቸውን እንዳይጀምሩ የሚል ነበር ።

ደቀ መዛሙርቱም ወደ ገሊላ ተመለሱ ። (ማቴ. ፳፰ ፡ ፲፮) ኢየሱስ ካረገ በኋላ የነበሩትን አሥር ቀናት በጸሎት በመትጋት አሳለፉት ። (የሐዋ. ሥራ. ፩ ፡ ፲፬) ፋሲካ ባለፈ በሃምሳኛው ቀን የሚውለው በዓል በዓለ ሃምሳ ይባላል ። ይህ በዓል በግሪክ ጳንጠቆስጤ ሲባል ትርጓሜውም ሃምሳ ማለት ነው ። በአይሁዶች ዘንድ የሰባቱ ሱባኤና የመከር በዓል በመባል ይታወቃል ። (ዘጸ. ፴፬ ፡ ፳፪ ፤ ፳፫ ፡ ፲፮) ይህ በዓል የመከር መጀመሪያ ስለሆነ የፍሬው በኩር ለእግዚአብሔር ይቀርብ ነበር ። ከአዲሱ እህል ሁለት ዳቦ ይጋገርና ለመሥዋዕት ይቀርብ ነበር ። በዚህ በበኩራት ቀን ክርስቶስ መንፈስ ቅዱስን ለደቀ መዛሙርቱ ስለ ሰደደ የቤተ ክርስቲያን የመጀመሪያዋ ቀን እንደሆነ ይታሰባል ። (ሮሜ. ፰ ፡ ፱) የክርስቶስ መንፈስ የሌለው ከሆነ ግን ይኸው የእርሱ ወገን አይደለም ። በዚህ ምክንያት ደቀ መዛሙርቱ የሚያትማቸውን የእርሱ ለመሆናቸው የሚያረጋግጥላቸው መንፈስ ቅዱስ እስኪወርድ ድረስ በኢየሩሳሌም መጠበቅ ነበረባቸው ። (ኤፌ. ፩ ፡ ፲፫ ፡ ፲፬ ፤ ፬ ፡ ፴)

በዓለ ሃምሳ (ጳንጠቆስጤ)

መንፈስ ቅዱስ ነፋስ ወይም እሳት አይደለም ። ነገር ግን ለደቀ መዛሙርቱ ድንገት እንደሚነጥቅ አውሎ ነፋስ ከሰማይ ድምፅ መጣ ። ተቀምጠው የነበሩበትንም ቤት ሁሉ ሞላው ። እንደ እሳትም የተከፋፈሉ ልሳኖች ታዩአቸው ። አውሎ ነፋስ ኃይሉን ያሳያል ። አውሎ ነፋስ ጣራን ገንጥሎ መርከቦችን እንደሚገለብጥና ተራራን እንደሚንድ ሁሉ (ጳጉ. ፲፱ ፡ ፲፩) እንዲሁም የእግዚአብሔር መንፈስ ድንጋይ የሆነውን የሰውን ልብ ይሰብራል ። እሳቱ የእግዚአብሔርን ጻድቅነት ያሳስበናል ። እሳት ወርቅንና ብርን እንደሚያነፃ (መዝ. ፲፩ (፲፱) ፡ ፮) መንፈስም እንዲሁ ኃጢአ ተኝነታችንን ገልጾ ያሳየናል ። (የሐ. ፲፮ ፡ ፮)

ደቀ መዛሙርቱ ለመመስከር የቻሉት መንፈስ ቅዱስ በወረደባቸው ጊዜ ነው ። ጴጥሮስ የመንፈስ ቅዱስን ኃይል ሳይቀበል በፊት አንዲት ገረድ ፊት ክርስቶስን ካደ ። (ማር. ፲፬ ፡ ፳፮ ፤ ፸፪) በሃምሳኛው ቀን በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ተሞልቶ ሊናገር ግን የሊቀ ካህናቱን ዛቻና ማበፈራራት ከምንም አልቆጠረም ። (የሐዋ. ሥራ. ፪ ፡ ፲፩) ሁላችንም ልናስተውለው የሚገባ አንድ ነገር አለ ። ይኸውም እግዚአብሔር በመንፈሱ በሚሰጠን ኃይል በኢየሩሳሌም (በቤታችን) በይሁዳ (በጎረቤታችን) በመንደራችን ወይም በከተማችን ወይም በትምህርት ቤታችን በሰማርያ (ለጠላቶቻችን) እና እስከ ዓለም ዳርቻ እንኳን ሄደን ታላቅነቱን ልንናገር እንችላለን ።

ትእዛዙ ለሁላችንም ነው። የሥራው ተከፋይ በመሆን መልእክቱን ብናደርስ የክርስቶስ መልእክተኞች እንሆናለን።

ጥንታዊቱ ቤተ ክርስቲያን።

ምንበብ ከመጽሐፍ ቅዱስ፡— የሐዋርያት ሥራ ፩፡፩—፳
 ፩፡፲፪—፵፪
 ፳፡፩—፳
 ፲፡፩—፵፳
 ፲፫፡፩—፫

ጥያቄዎች

1. የሐዋርያት ሥራ ፩፡፳ን በቃልህ አጥናና እዚህ ላይ ጻፍ።
2. ሊቀ ካህናቱና ሰዱቃውያን ሐዋርያትን ለምን አስሩአቸው? _____
3. እግዚአብሔርም ሐዋርያትን ከአስር ቤት ሲለቃቸው ለማስተማር ወደ ምክራብ የሄዱት መቼ ነው? _____
4. አንደ የሐዋ. ሥራ ፩፡፵፪ መንፈስ ቅዱስ የተሰጠው ለማን ነው? _____
5. ስለ ገማልያል የምታውቀውን ሦስት ነገሮች ጻፍ።
 ሀ. _____
 ለ. _____
 ሐ. _____
6. ስደት ሲሰጥ ተሰዳጆቹ ምን ያደርጉ ነበር? _____
7. እግዚአብሔር ለጴጥሮስ በራእይ እንስሳና አራዊት የሚንቀሳቀሱም የሰማይ ወፎች ሲያሳየው ምን ሊያስተምረው ፈልጎ ነው? የሐዋ. ሥራ ፲፡፳፭ _____
8. እግዚአብሔር ለሥራው ሳኦልንና በርናባስን ምረጠውልኝ ሲል ደቀ መዛሙርቱ በአንጾኪያ ምን ያደርጉ ነበር? _____

ክርስቲያን መሆን ለማንኛውም ሰው የሚያስደስት ነገር ነው። ይሁን እንጂ ሰው ክርስቲያን ስለሆነ ለራሱ በመደሰት እንዲሁ መቀመጥ የለበትም። ኢየሱስ ምስክሮቹ አድርጎናል። ሐዋርያት በኢየሩሳሌም (በቤታችን የሐዋ. ሥራ ፩፡፵፪) በይሁዳ (በአገራችን) በሰማርያና (ለጠላቶቻችን) እስከ ዓለም ዳርቻ ምስክሮቹ እንዲሆኑ ነግሮአቸዋል። እስራኤላውያን ግን ሥራውን ስለተው ዛሬ የኖሩ ሆኖ ተገኝ ቶኦል።

ሆኖም እግዚአብሔርን ለማገልገል ስንነሣ ተቃዋሚዎች ደግሞ ይነሱብናል ። ብዙ ጊዜ ተቃዋሚዎቻችን የሃይማኖት ሰዎች ሆነው ይገኛሉ ። ምስክርነታችንን ያንቋሽሻሉ ። ይሁን እንጂ ደቀ መዛሙርቱ ተመሳሳዩ ሁኔታ በደረሰባቸው ጊዜ «እግዚአብሔርን መታዘዝ ይገባናል» እንዳሉ ማስተዋል ጠቃሚ ነው ።

የመታዘዝ አስፈላጊነት ።

እግዚአብሔርን የምናምነው ከሆነ እንደምንታዘዘውም የታወቀ ነገር ነው ። ኢየሱስም ብትወዱኝ ትእዛዜን ጠብቁ ሲል ተናግሮአል ። (ዮሐ. 14 : 21) ፈሪሳውያን ደቀ መዛሙርቱን ስለ ኢየሱስ አትናገሩ በማለት እየከለከሉ ሲያስፈራሩአቸው ከመመስከር ሳይቆጠቡ በቤተ መቅደስ ለብዙ ሰው በመመስከር ላይ ይገኙ ነበር ። ፊልጶስም ወደ ሰማርያ ከተማ ወረደ ፡ ክርስቶስን ሰበከላቸው ። (የሐዋ. ሥራ 21 : 27) የጌታም መልአክ ፊልጶስን ተነስተህ በደቡብ በኩል ከኢየሩሳሌም ወደ ጋዛ ወደሚያወርደው ምድረ በዳ ወደሆነው መንገድ ሂድ ሲለው እሼ በማለት ታዘዘ ። (የሐዋ. ሥራ 21 : 37 ፤ 38) ኢትዮጵያዊው ጃንደረበም የክርስትናን እምነት ሊቀበል የቻለው በዚህ ሰው ምክንያት ነው ። ጴጥሮስ እግዚአብሔርን ለመታዘዝ የወሰነበት ጊዜ ትንሽ አልነበረም ። በሐዋርያት ሥራ 1 : 12 እግዚአብሔርን አልታዘዘም ። በአይሁድና በአሕዛብ መካከል የነበረው ልዩነት በክርስቶስ እንደቀረ ገና መማር ነበረ በት ። እንደ እስራኤላውያን ቅዱስ ሕዝብና እንደ አሕዛብ የተጣለ ወገን የሚባል እንደሌለና ለሁሉም የጸጋው ወንጌል መድረስ እንዳለበት ተረዳ ።

የጸሎት አስፈላጊነት ።

እግዚአብሔርን ለመታዘዝ እየፈለግን ብዙ ጊዜ ምን ማድረግ እንደሚገባን ሳናውቅ ቀርተን ግራ ይገባናል ። በሐዋርያት ሥራ የመጀመሪያው ጥቂት ምዕራፍ የጸሎት አስፈላጊነት ስንት ጊዜ እንደተጠቀሰ እስከ አስተውል ።

- የሐዋ. ሥራ 6 : 12 በአንድ ልብ ሆነው በጸሎት ይተጉ ነበር ።
- 8 : 30 በይሁዳ ፈንታ ስለሚተካው ደቀ መዛሙር ጸለዩ ።
- 9 : 40 ሐዋርያት በጸሎት ይተጉ ነበር ።
- 11 : 5 ጴጥሮስና ዮሐንስ በጸሎት ጊዜ ወደ መቅደስ ይወጡ ነበር ።
- 12 : 42 — 48 ጴጥሮስና ዮሐንስ ከእስር ቤት ከተለቀቁ በኋላ ደቀ መዛሙርቱ ሲጸልዩ ያሉበት ቤት ተናወጠ ።
- 13 : 16 ሐዋርያት የጸሎትና ቃሉን የማገልገል ጊዜአቸውን በሌላ ነገር ላይ አላዋሉትም ።
- 14 : 23 ቆርኔሌዎስና ጴጥሮስ ሁለቱም የጸሎት ሰዎች ስለሆኑ እንደተገኙ አትዘንጋ ።

የሐዋርያት ሥራ ከምዕራፍ አንድ እስከ አሥራ ሁለት ስታነብ ጸሎት የሚለውን ቃል በጥንቃቄ እየተመለከትህ አስምርበት ። ጸሎት እንዳናደርስ ብዙ ጉዳዮች

ያጋጥሙናል። ሐዋርያት በጸሎት ስለነበሩ እግዚአብሔርም ምስክሮቹ ይሆኑ ዘግድ ረዳቸው።

ወንጌል እንዴት እንደተሠራጨ።

እግዚአብሔር ለሥራው አመራር አቅድ ያለው አምላክ ነው። ዲጥሮስ ለአይሁድ ወንጌልን እንዲሰብክ ሲያደርግ ዳውሎስ ደግሞ ለኢሕዛብ አስተማሪ አድርጎ አስነሣው። (ገላ. ፪፡፫—፲) ምንም እንኳን የሮሜ መንግሥት ዳውሎስን ለወንጌል ሥራ ያስቸገሩት ቢሆንና ዲጥሮስን ደግሞ የአይሁድ አለቆች ቢያስቸግሩትም በመጨረሻ በማስተማር ሥራቸው ምክንያት የሞት ፍርድ ሲፈረድባቸው በእግዚአብሔር በመታመንና በመታዘዝ ኖረዋል። እነርሱ ሊሞቱ የወንጌሉ ቃል በሮማ ግዛት በሙሉ ተሰራጭቶ ነበር።

እግዚአብሔር ዓላማ ያለው አምላክ ነው። ወንጌሉ ለዓለም እንዲደርስ ፈቃዱ ነው። እያንዳንዱም ክርስቲያን በዚህ በመስማራት የሥራው ተባባሪ እንዲሆን ይፈልግበታል።

የቤተ ክርስቲያን ታሪክ።

ዝግጅት፡— ሰሜን አፍሪካ፡ ፍልስጥኤምን + መካከለኛው ሩሲያን፡ ግሪክን፡፡ የኢጣሊያንና የስፓኝን አካል ምድር የሚያሳይ ካርታ ሠርተው እያረፉትም፡ እስክንድርያን፡ አንጾኪያን፡ አቴናን፡ ኤፌሶንና ሮሜ የተሰኙትን ከተማዎች በውስጡ አስፍረ።

የሐዋርያት ዘመን።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከትንሣኤው በኋላ ለደቀ መዛሙርቱ «እንግዲህ ሂዱና አሕዛብን ሁሉ በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችኋቸው ያዘዝኝችሁንም ሁሉ እንዲጠብቁ እያስተማራችኋቸው ደቀ መዛሙርት አድርጓቸው» አለ። (ማቴ. ፳፰፡፲፱) በተጨማሪም (... በኢየሩሳሌም፡ በይሁዳ፡ በሰማርያና እስከ ዓለም ዳርቻ ድረስ ምስክሮቹ እንደሚሆኑ ነግረዎታል። (የሐዋ. ሥራ ፩፡፳)

የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ሐዋርያት ለዚህ ሥራ ታዛዥ መሆናቸውን ይገልጻል። ሐዋርያት የምስክርነት ሥራቸውን የጀመሩት በበዓለ ሃምሳ ወይም በአንጠቆስ ጤ ቀን እንደሆነ የታወቀ ነው። (የሐዋ. ሥራ ፪፡፩—፵፪) በመጀመሪያው ቀን ምስክርነታቸው ሦስት ሺህ ሰዎች ለመዳን ችለዋል። ይኸው መጽሐፍ ከምዕራፍ ፩—፯ በኢየሩሳሌም የተደረገውን የምስክርነት ሥራ ሲገልጽ በተለይ ገኖ የሚታየው የእስጢፋኖስ በድንጋይ ተወግሮ መሞት ነው። ከዚህ ጋር በሐዋ. ሥራ ፰፡፩ ክርስቲያኖች በደረሰባቸው የግሩ ብዛት ወደ ይሁዳና ሰማርያ ሲበታተኑ በጋለ መንፈስ ቃሉን ማስተማራቸው አስደናቂ ሳይሆን አልቀረም። ፊልጶስ በሰማርያ ሲያስተምር ኢጥሮስ ደግሞ በልዳ፡ በኢየጴና በቂሣሪያ ወንጌልን ያስፋፋ ነበር። (የሐዋ. ሥራ ፰፡፲)

ይሁን አንጂ ክርስቶስ እስከ ምድር ዳርቻ ድረስ ምስክርነቱ ትሆናላችሁ ያለው ቃል ሊፈጸም የቻለው እግዚአብሔር በሚያስገርም አኳኋን ቅዱስ ጳውሎስን ለሥራው በጠራው ጊዜ ነው። በእግዚአብሔር ፈቃድ የኢየሱስ ክርስቶስ ሐዋርያ ሊሆን የተጠራው ጳውሎስ ወንጌልን እያስተማረ ከምሥራቅ እስከ መካከለኛው እስያ ድረስ በምዕራብ ደግሞ እስከ ሜዌዶንያ፣ ግሪክ፣ ሮም፣ እስክንያ ተዘዋወረ። (ሮሜ 15፥ 23-28 ተመልከት።)

የኢየሩሳሌም መውደቅና የሮም መግነን።

የቤተ ክርስቲያን መስፋፋት በጀመረበት ዓመት የኢየሩሳሌምን ቤተ ክርስቲያን በገናናነት የሚበልጥ አንድም አልነበረም። በሌሎች አማኞች ላይ ስደት በተነሣ ጊዜ ደቀ መዛሙርቱ በዚህ ከተማ ተገኝተዋል። (የሐዋ. ሥራ 2፥ 5) የመጀመሪያዎቹ የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ለምክር የተሰበሰቡት በኢየሩሳሌም ከተማ ነበር። (የሐዋ. ሥራ 1፥ 13፤ 2-46) እ. ኤ. አ. በፎ ዓ. ም. አይሁዳውያን በሮም ገዥዎች ላይ ስለተነሳሱ ንጉሥ ቲቶ ኢየሩሳሌምን እንዳልነበረች አደረጋት። በዚህን ጊዜ መጠጊያ ለመፈለግ ጥቂት ክርስቲያኖች ወደ ምድረ በዳ ሸሹ። (ማር. 13፥ 12) ከዚያ ወዲያ ክርስቲያኖች የኢየሩሳሌምን ቤተ ክርስቲያን መምሪያ መጠየቅ ተውና ዓይናቸውን ወደ ሮም አነሡ፤ ጳውሎስም እዚያው ስለነበረ በዚያ የነበረችው ቤተ ክርስቲያን መምሪያ በመስጠት ረድታለች። ሌሎች ታላላቅ ቤተ ክርስቲያናት ናቸው ተብለው የሚገመቱት የአንጾኪያ የአሌክሳንደርያና ሐዋርያው ዮሐንስ ብዙ ዓመታት ኖረበት ተብላ የምትገመተው የኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን ናት።

እ. ኤ. አ. በጳጳ ዓ. ም. ውስጥ ጳውሎስ በሮማ ሲገደል ከሠላሳ በማይበልጥ ዓመታት ውስጥ ደግሞ ዮሐንስ እንደሞተ ይታመናል። በምትካቸው መንፈሳዊውን ሥራ ለማካሄድ ከያንዳንዱ ቤተ ክርስቲያን የተውጣጡ የታወቁ ሰዎች ተነሡ። እኒህም ሰዎች በሊቀ መንበርነት ማዕረግ በመጀመሪያ ጊዜ ስብሰባዎቹን ሲመሩ ከቆዩ በኋላ በፕሌዳንትነት ደረጃ ለሌሎች ክርስቲያኖች ትእዛዝ ያስተላልፋ ነበር። የከተማይቱም አብያተ ክርስቲያናት ዋና ሹም ኤጲስ ቆጶስ የአያሌ አማንያን ዋና ሹም በመሆኑ እንደ ሊቀ ጳጳስ ይታያል ነበር።

የክህደት መመንጨት።

የቀድሞ ክርስቲያኖች ብሉይ ኪዳንን መመርመርና የጳውሎስን መልእክቶች ከአራቱ ወንጌላት ጋር በማስተያየት ማጥናት ከጀመሩ ወዲህ የእምነታቸው አቋዋም በምን ላይ እንደተመሠረተ ለማወቅ ቻሉ። ሆኖም በጥናት ምርመራቸው ላይ እንዳሉ አያሌ አስቸጋሪ ጉዳዮች መጡባቸው። ከእነዚህም አስቸጋሪ ነገሮች አንዱ ክርስቶስ ማን ነው? የሚል ነበር። እርሱ እግዚአብሔር ነው ብለው ቢያምኑ እግዚአብሔር ለራሱ እንዴት ይጸልያል? ብለው በማሰብ ከእግዚአብሔር አብ ጋር እኩሌታ እንደሌለው ገመቱ። ሌላ አስቸጋሪ ነገር ደግሞ ክርስቶስ መንፈስ ቅዱስን አልክላችኋለሁ ያለው ተስፋ ሉቃስ በሐዋርያት ሥራ ላይ እንዳሠፈረው ከሆነ መንፈስ ራሱ

አምላክ ሲሆን በክርስቶስ መላኩ ታናሽነቱን ይገልጻል በማለት የተዘበራረቁ ሐሳቦችን መሰብሰባቸው ስለ ምስጢረ ሥላሴ ትልቅ ውዝግብን አመጣባቸው። በዚህ ጉዳይ ላይ ምንም እንኳን አጥጋቢ ገለጻን መስጠት ባይችሉም ሰዎች ሊያምኑ የሚችሉበትን የተለያዩ መንገድ ፈጠሩ። አንዳንድ ሰዎች እግዚአብሔር አብ ሥጋን ለብሰ በምድር እንደተመለሰና በመጨረሻም እንደተሰቀለ ያምናሉ። የዚህም ዓይነት ትምህርት ተከታይ የነበሩት ፖርቱጋሊያንስ ሲባሉ ትርጓሜውም «አባት ገዳዮች» ማለት ነው። ጥቂቶች ደግሞ አብ፣ ወልድና መንፈስ ቅዱስ የአንድ አካል ልዩ ልዩ መለኮቶች ናቸው ብለው ያምናሉ። ይህንንም ትምህርት የሚከተሉት ወገኖች «መጸሊስ ችስ» ወይም «አስመሳዮች» ይባላሉ። እነዚህ ወገኖች የእግዚአብሔር አብን በብሉይ ኪዳን መገለጽ የወልድን በወንጌላት መነገርና የመንፈስ ቅዱስን በቤተ ክርስቲያን መታወቅ ይደግፋሉ።

እነዚህንና እነዚህን የመሳሰሉት የክህደት ትምህርቶች በያለበት ስለመነጩ አብያተ ክርስቲያናት ተሰብስበው በጉዳዩ መመካከርና መጽሐፍ ቅዱስ በትክክል የሚያስተምራቸውን የማያደናቅፍ የእምነት ዋልታዎች መሰብሰብ ግድ ሆነባቸው። የሆነ ሆኖ በእነዚህ ትምህርተ ሃይማኖት ላይ መስማማት በአንዳንዶች ላይ በመታየቱ ለአብያተ ክርስቲያናት መለያየት ምክንያት ሆነ።

አለመግባባት የነበረው የጉባኤ ጊዜ።

ዝግጅት፡- አጭር የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ከተሰኘው መጽሐፍ ላይ ከገጽ ፲—፲፪ ያለውን ክፍል ከቆላስይስ ፪፡፮—፳፫ ጭምር አንብብ።

ጥያቄዎች

1. በቀድሞው የክርስትና ዘመን አድናቆትን ያተረፉትን ሁለት አብያተ ክርስቲያናት ጥቀስ።
2. አራቱን የቤተ ክርስቲያን ጉባኤዎች ስማቸውንና የተሰበሰቡበትን ቀን ጭምር ዘርዝር።

-
-
-
3. ጳጳስ ሲባል ትርጉሙ ምንድር ነው?
 4. ትምህርተ ሃይማኖታችንን ያገኘነው ከየት ነው?
 5. በቆላስይስ ምዕራፍ ሁለት ላይ ክርስቶስ አምላክ መሆኑን የሚያመለክተውን ቁጥር አውጥተህ ከጻፍከው በኋላ በቃልህ አጥናው።
-

የቀድሞ ከሀደት ።

ሁለተኛው ዓይነት ትምህርት ከገባቸው አብያተ ክርስቲያናት አንደኛይቱ የቆላስይስ ቤተ ክርስቲያን ነበረች ። በዚያም ያሉ ክርስቲያኖች በትምህርት በመብሰላቸው እግዚአብሔርን በቀጥታ ከማምለክ ይልቅ መላእክትን አማላጅ በማድረግ ማምለክ ቀና መሰላቸው ። ከሁሉም የሚያስገርመው ዓለምን እንደ እርኩስ መቁጠራቸውና ምን ዓይነት ምግብ እንደሚመገቡና ምን ዓይነት መጠጥ እንደሚጠጡ እንኳን ደንብና ሥርዓት ማውጣታቸው ነው ። እነሆ ይህ ዓይነት የክህደት ትምህርት ኖስትስ ዝም ወይም ውስጣዊ ጥበብ ይባላል ። ጳውሎስ የከሃዲነት ትምህርት ተከታዮችን እንደገሰጸ ለቆላስይስ ቤተ ክርስቲያን በጻፈው መልእክቱ እናነባለን ።

ሌላው ክህደት ደግሞ አርያንዝም ሲሆን ስሙ የመጣው ትምህርቱን ካስተማረው አሪያስ ከተባለው ሰው ነው ። አሪያስ ኢየሱስ ከእግዚአብሔር ያንሳል ፤ ሆኖም ከሰው ይበልጣል በማለት አስተማረ ። እንደዚሁም መንፈስ ቅዱስ ከሰው መንፈስ ብልጫ ያለው ከክርስቶስ ግን የሚያንስ ነው ብሎ አስተምሮአል ። ትምህርቱን በማጠቃለል ሲናገር አንድ እግዚአብሔር መኖሩንና ወልድ ከአብ መንፈስ ቅዱስም ከወልድ የማይተካከል መሆኑን ሲገልጽ የወልድንና የመንፈስ ቅዱስን ዘላለማዊ አለመሆን ተናግሮአል ። ሦስተኛው የክህደት ትምህርት ምስጢረ ሥላሴን የሚቃወምና እግዚአብሔር አንድ ነው በማለት ትምህርቱን የመሠረተ ሞናርኪያዝም የተባለ ነው ። እነዚህ ወገኖች ስለ እግዚአብሔር ያላቸውን እምነት ሲሰጡ እግዚአብሔር አንድ አምላክ ሆኖ ሳለ በልዩ ልዩ መልክ ራሱን ገልጿል ይላሉ ። ይኸውም በፈጣሪነት አብን በመሆን ፣ በቤዛነቱ ወልድን በመምሰል ፣ በቤተ ክርስቲያን አገልግሎቱ ራሱን እንደ መንፈስ ቅዱስ ይገልጻል ብለው ያምናሉ ። ይህ ዓይነቱ ትምህርት በውኑ እርግጥ አለመሆኑን ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች ያረጋግጣሉ ። እንዲህም ከሆነ እግዚአብሔር አብ እንደ እግዚአብሔር ወልድ በራሱ ቀኝ ተቀመጠ ማለት ነው ? በጭራሽ አይደለም ፤ (ሉቃስ ፳ ፣ ፵፩ ፣ ፵፪ ፣ ማር. ፲፬ ፣ ፳፪ ፣ ሉቃስ ፳፪ ፣ ፳፱ ፣ ሶብ. ፩ ፣ ፫ ፣ ፲ ፣ ፲፪ ፣ ቆላ. ፫ ፣ ፩ ፣ ሮሜ ፳ ፣ ፴፬) ኢየሱስ በመስቀል ላይ ሆኖ አምላክ አምላክ ለምን ተውኸኝ ብሎ የጸለየው እግዚአብሔር አብ እንደ ወልድ ከሆነ እግዚአብሔር አብ ለራሱ ጸለየ ለማለት እንችላለን ? ከቶ አንችልም ። (ማቴ. ፳፯ ፣ ፵፭ ፣ ፵፮ ፣ ሉቃስ ፴፪ ፣ ፴፬ — ፵፮ ተመልከት ።) ጉባኤዎቹ ልዩ ልዩ ዓይነት የሃይማኖት ትምህርት በየሥፍራው በለተሰራጨ ክርስቲያኖች ትክክለኛውን ትምህርት ለይተው ማስተማር ግድ ሆነባቸው ።

እ. ኤ. አ. በ፫፻፳፭ ዓ. ም. በቢታንያ ውስጥ ኒሴ በምትባለው ሥፍራ የመጀመሪያው ጉባኤ ተደርጎ የአሪያስ የክህደት ትምህርት ተጠንቶ ተቀባይነት ባለማግኘት ተደምስሶአል ።

እ. ኤ. አ. በ፫፻፹፩ ዓ. ም. ሁለተኛው ጉባኤ ከኒሴ ምንም ያህል በማትርቅ በኮንስታንቲኖፕል ተደርጎ አርያንዝም ጨርሶ እንዲጠፋና የኒሴም እምነት ከነዝርዝሩ እንዲጸና ተደረገ ።

እ. ኤ. አ. በ፬፻፴፩ ዓ. ም. ሦስተኛው ጉባኤ በኢ.ፌ.ሶን ሲሆን በስብሰባውም የፒላገስ ትምህርት ተወገዘ። ትምህርቱም ሰው ቢፈቅድ እግዚአብሔርን ሊታዘዝ ይችላል የሚል ሲሆን መጽሐፍ ቅዱስ ግን ሰው በእግዚአብሔር ጸጋ ካልጻነ በስተ ቀር የኃጢአት ባርያ እንደሆነ ይናገራል።

እ. ኤ. አ. በ፬፻፶፩ ዓ. ም. አራተኛው ጉባኤ በቻልስዲን ተደረገ። ይህም የጉ ባኤ ስብሰባ አስፈላጊ የሆነበት ምክንያት የምሥራቅ ቤተ ክርስቲያናት አሌክሳንደሪያን እንደ መሪ በመውሰድ የምዕራብ ቤተ ክርስቲያን ሮማን እንደ መሪ በመቁጠር ስለ ክርስቶስ ባሕርይ በተደረገው ውሳኔ ተከፋፈለ። ክርስቶስ የሰውና የአምላካዊ ባሕርይ አለው ወይስ ሁለቱንም ባሕርይ በአንድ ጊዜ ይህአል? የምዕራብ አብያተ ክርስቲያናት የክርስቶስን ሰብዓዊና መለኮታዊ ባሕርይ ሲደግፉ የምሥራቅ አብያተ ክርስቲያናት ግን ሐሳቡን ተቃወሙ። በዚህን ጊዜ በሁለቱ ወገኖች መካከል አለመ ግባባት ተፈጠረ። ይሁን እንጂ አንድ ተፈጥሮ እንዳለው መገመቱ የሚሻል ቢመስልም የምዕራብ አብያተ ክርስቲያናት ክርስቶስ መለኮታዊ ባሕርይ ብቻ አለው ብንል እንዴት ሰው ሊሆን ይችላል? የሰውስ ባሕርይ ብቻ ካለው እንዴት አምላክ ሊሆን ይችላል? ክርስቶስ መለኮታዊን ክስብዓዊ ባሕርይ ጋር አስተባብሮ ይህአል ለሚለው ሐሳብ ደግሞ ይህ ኃጢአት ሳይነካው እንዴት ሊኖር ይችላል? በሚለው ሐሳብ ጉባ ኤው ሳይስማማ ተበተነ። ግሪክ፣ ሶርያ፣ ግብፅና ኢትዮጵያ ሞናፈሳዊት በመባል ሲጠሩ ሮምና አውሮጳ ደግሞ ዓቡፎሳዊት በመባል ይታወቃሉ።

የቤተ ክርስቲያን መለያየት።

የቤተ ክርስቲያን መለያየት ምዕራብና ምሥራቅ በመባል ብቻ ሳይሆን የበላይ ገዢያቸውን ፓትሪያርክ በማድረግ በአምስት ተከፋፍለዋል። እነርሱም ሮም ቆንጦ ስጢንያ፣ አሌክሳንደሪያ፣ አንቲዮክና ኢየሩሳሌም ናቸው።

በ፫፻፶ ዓ. ም. ገደማ ፍሬምናጦስና ኤድስዮስ በቀይ ባሕር ጻርቻ እንደተገኙ በሽፍታ ሳይገደሉ ወደ ቤተ መንግሥት ተወሰዱ። በዚያም የክርስትናን እምነት ለንጉሡ ኢዛና ማድረስ ቻሉ። ፍሬምናጦስና ኤድስዮስ ወንድማማቾች ሲሆኑ የመ ጡትም የምሥራቅ አብያተ ክርስቲያናት ክፍል ከሆነችው ከሶርያ ግዛት ነው። ከጥ ቂት ጊዜ በኋላ ፍሬምናጦስ ወደ አሌክሳንደሪያ በመሄድ ፓትሪያርኩ አጥናቲዮስ ለኢትዮጵያ ጳጳስ እንዲልኩ ጠየቀ። አጥናቲዮስም ፍሬምናጦስን የአክሱም ጳጳስ በማድረግ ሾሙት። ፍሬምናጦስም የጽጵስናውን ማዕረግ ይዞ ወደ ኢትዮጵያ መጣ።

የማርቲን ሉተር መንግት።

ምንበብ ከመጽሐፍ ቅዱስ፡— ማቴ. ፳፫፡ ፩—፫

ማርቲን ሉተር ከተባለው መጽሐፍ ከገጽ ፴—፴፩ ያለውንና የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ባዮራ ከተባለው መጽሐፍ ከገጽ ፴—፴፪

ጥያቄዎች

1. የፈረሳውያን ዋና ስህተት ምንድር ነው ? _____
2. አስተማሪያችን ማን ነው ? _____
አባታችን ማን ነው ? _____
3. የሀ ለቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎችና አባሎች ጠባይ ምን ትምህርት ይሰጣል ? _____
3. ማቲ. ሸ፣ ፲፪ን ጻፍና በቃልህ አጥናው ። _____
4. ከሞት በኋላ ስላለው የነፍስ ሁኔታ የሮማውያን ትምህርት ምን ይላል ? _____
5. ለኃጢአት ይቅርታ ይሆናል የሚሉትን ወረቀት ለመሸጥ ሮማውያን ለምን ተነሳሱ ? _____
6. ማርቲን ሉተር የሮማ ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያንን በመቃወም ስንት አንቀጸችን ጻፈ ? ከጻፈስ በኋላ ወረቀቱን የት ላይ ለጠፈው ? _____
7. ማርቲን ሉተር ከጳጳሱ ቁጣ እየሸሸ ያከናወናቸውን ነገሮች ጻፍ ። _____

አብያተ ክርስቲያናት የምዕራብና የምሥራቅ በመባል ከተከፋፈሉት ወዲህ የሮማ ቤተ ክርስቲያን ገናና ሆነች ። ወዲያው የሮማው ጳጳስ የሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ ተከታይ አድርጎ ራሱን በመቁጠር ክርስቲያኖች ሁሉ በእርሱ ሥልጣን ሥር እንዲተዳደሩ መልእክት አስተላለፈ ። ክርስቲያኖች መጽሐፍ ቅዱሳቸውን ለማንበብ ይፈሩ ስለነበር ማንን ማመን እንዳለባቸውና ምን ማድረግ እንደሚገባቸው ቁሶቹን ይጠይቁ ነበር ። ይከተሮችና የሥነ ፍጥረት ሊቃውንት እንኳን ጳጳስ ከቤተ ክርስቲያን ያወግዘናል በማለት በፍርሃት ይኖሩ ነበር ። አውሮጳ ባጨለማ ግዛት ውስጥ ገባ ፣ ማርቲን ሉተር ሰው በእምነት እንጂ በሥራ እንደማይጸድቅ ከመጽሐፍ ቅዱስ እንደተረዳ የጨለማው ዘመን አለቀ ። ማርቲን ሉተር አዋቂ የጀርመን መንኲሌና የመጽሐፍ ቅዱስ አስተማሪ ነበር ። ትምህርቱን ለማዘጋጀት መጽሐፍ ሲያጠና የካቶሊክ ቁሶችና የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት የማይስማማ ሆኖ አገኘው ። የጳውሎስን መልእክት ወደ ሮሜ ሰዎችና ገላትያ እንዲሁም ሌላውን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ሲያጠና (ሲሌል) ለጊዜው የነፍሳት ማረፊያ ስፍራና ቀሳውስቱ ለኃጢአት ይቅርታ ይሆናል በማለት የሚሸጡት ወረቀት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንደሌለ ተረዳ ።

በእነዚህ ጊዜያት ሮም ታላቅ ከተማ ነበረች ። የሮማም ጳጳሳት የሚኖሩት በማረ ሥፍራና በክብር ነበር ። በዚያን ጊዜ ታላቁ የቅዱስ ጴጥሮስ ቤተ ክርስቲያን ስለሚሠራ ስለዚህ ጳጳሱ ገንዘብ የሚያገኝበትን መንገድ መፈለግ ግድ ሆነበት ።

ስለዚህም እንድ ሰው ሲሞት ነፍሱ በመሠቀየት በሲኦል ትቀያለች፡ ከዚህ ከሥቃይ ሥፍራ ግን ለመውጣት የምትችለው ለኃጢአቷ ይቅርታ የሚሆነውን ገንዘብ ለቤተ ክርስቲያን ወይም ከቀሳውስቱ ለአንዱ ሰው ሲከፈልላት ነው። ገንዘቡም ከተከፈለ ቂሶቹ ጸሎቱን ያደርሱና በሲኦልም ትሠቃይ የነበረችው ነፍስ ትወጣለች ብለው ሕዝቡን ለበኩ። እንዲህ ከሆነ አንድ ሰው አባቱ ወይም እናቱ ቢሞቱበትና ገንዘብ በመክፈል ከሥቃይ ሥፍራ ለማስወጣት ከቻለ የተጠየቀውን ገንዘብ ሁሉ መክፈሉ አያጠራጥርም።

ማርቲን ሉተር።

ማርቲን ሉተር መጽሐፍ ቅዱስ የሚለውን ባጠና ቁጥር ቤተ ክርስቲያን መታደስ እንደሚገባት እየተገነዘበ ሄደ። ከዚያም ጎጂ እንቀጾችን በጀርመን ቋንቋ በመጻፍ በዊትንበር ቤተ ክርስቲያን በር ላይ ለጠፈ። የቤተ ክርስቲያኑን ትምህርትና የጳጳሱን ሃሳብ ስለተቃወመ ከሮማ ቤተ ክርስቲያን አባልነት ተወገደ። ይህንንም የሚገልጽ ደብዳቤ ከጳጳሱ እንደደረሰው አቃጠለው። ስለዚህም ጳጳሱ በግዞት ሊያኖሩት ወደው ነበር። ነገር ግን የሳክሶኑ አገረ ገዢ በነበሩት በፍሬደሪክ አማካኝነት ሊያመልጥ ችሎአል። ማርቲን ሉተር መጽሐፍ ቅዱስ በጣቲን ቋንቋ ተጽፎ በነበረ ጊዜ ጥቂት ሰዎች ብቻ እንብበው በመረዳታቸው የአብዛኛዎቹን ችግር በመገንዘብ መጽሐፍ ቅዱስን ወደ ጀርመን ቋንቋ ተረጎመ።

የሉተራን ቤተ ክርስቲያን።

ማርቲን ሉተር የሮማ ቤተ ክርስቲያንን ጉድለት አወቀ፤ እርሱም እንድትስተካከል እንጂ አዲስ ቤተ ክርስቲያን የማቋቋም ሃሳብ አልነበረውም። ይሁን እንጂ ጳጳሱ ሉተርንና ተከታዮቹን ማሳደድ ጀመረ። ሆኖም ማርቲን ሉተር በጀርመን ሕዝቦች ሁሉ ስለተደገፈ ሊነካው አልቻለም። ቀስ በቀስም የሉተር ደጋፊዎች በስብሰባቸው ቀጠሉ። ዛሬ በመላው ዓለም ተሰራጭተው ይገኛሉ።

በሮም የተደረገው ለውጥና ሄንሪ የእንግሊዝ ንጉሥ።

የሚነበቡ የመጽሐፍ ክፍሎች፡— አጭር የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ገጽ ፴፭፣ ፴፮

ጥያቄዎች

1. ከጳጳሱ ይልቅ ራሱን የቤተ ክርስቲያን ራስ ያደረገው የትኛው የእንግሊዝ ንጉሥ ነው?
2. ይኸው ንጉሥ በቤተ ክርስቲያን ትምህርተ ሃይማኖት ያመጣው ለውጥ ምን ድር ነው?
3. የእንግሊዝ ንግሥት የነበረችው የሚሪ አንደኛው ሃይማኖት ምን ነበር?

4. ለፕሮቴስታንቶች ያደረገችላቸው ነገር ምን ነበር ? _____

5. በ፲፭፻፶ ዓ. ም. የእንግሊዝ ንግሥት የነበረችው ማን ናት ? _____

ቤተ ክርስቲያን በ፲፭ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ።

የጭለማ ዓመታት ተብለው በሚታሰቡት ጊዜያት በቀሳውስቱ አስተማሪነት ሰዎች ለማንበብና ለመጻፍ በቁ። ቀዳሴውም የሚካሄደው በላቲን ቋንቋ ነበር። አንዳንዶች ቄሶች ሊሆኑ የቻሉት ለሮማዊው ጳጳስ ብዙ ገንዘብ እየሰጡ ነበር። ይህም ገንዘብ ልክ የሌለው የሞተውን ቄስ የዓመት ገቢ የሚያህል እንደነበር ይታሰባል። ይህም አሰጣጥ «አናቴስ» ሲባል ትርጓሜውም የዓመት ገቢ ማለት ነው። ደግሞም ከተራው ሕዝብ ተለይተው የሚኖሩ መነኮሳት ነበሩ። እነዚህም መነኮሳት ከከተማው ሕዝብ ገንዘብና የሚበላ ነገር እየለመኑ የፅለት ጉርሳቸውን በማግኘት ይኖራሉ። በየገዳማቱ የሚኖሩት ወንዶችና ሴቶች የንጽሕና ኑሮ ይኖራሉ የሚባሉት ድሆችን የማይረዱና ለቤተ ክርስቲያን የማይጠቅሙ ሆነው ተገኝተዋል። አብያተ ክርስቲያናት ሁሉ ጳጳሱን መታዘዝ ግድ ነበረባቸው። የእንግሊዝ አገር ንጉሥ እንኳን እንዲታዘዝ ይጠበቅበት ነበር። አንዳንድ የእንግሊዝ አገር ጉዳዮችም ለጳጳሱ ሲቀርቡ በቂም ገንዘብ ከከፈሉ የኃጢአት ይቅርታ ያገኛሉ።

የቀሳውስቱንና የመነኮሳቱን የግድየለሽነት ኑሮ መኖር ሕዝቡ እያስተዋለ ሄደ። የሮማም ጳጳስ እንደ እንግሊዝ ባሉት የውጭ አገሮች ላይ ሥልጣን ማግኘቱ ስሕተትና የማይገባ መሆኑን ተረዱ።

የእንግሊዝ ክሮም ሥልጣን ሥር መውጣት ።

ለንጉሥ ሄንሪ ስምንተኛ የሚች ወንድሙን ሚስት እንዲያገባ የሮማው ጳጳስ ልዩ ፈቃድ ሰጠው። ይህ ዓይነቱ ጋብቻ መጽሐፍ ቅዱስ ከሚያስተምረው ጋር አይስማምም። (ዘኁልቁ ፲፭፡፲፮ ሰው የወንድሙን ሚስት እንዳያገባ ይከለክላል።) ሄንሪ የወንድሙን ሚስት ካገባ በኋላ አኒ... ቦሌይን የተባለችውን ሴት ለማግባት ስለወደደ የፈተኛው ጋብቻ ሕጋዊ አይደለም በማለት የፍቺ ደብዳቤ እንዲሰጠው ጳጳሱን ጠየቀው። ጳጳሱ ግን ካቲራን ከፈረንሣዩ መንግሥት ገዢ ከቻርለስ አምስተኛ ጋር ያላትን ዝምድና በማሰብ ተቃወመ። ምንም እንኳን ጳጳሱ ቢቃወመው ንጉሥ ሄንሪ አንዴ ስላገባት መፍታት እንደማይገባው እርግጠኛ ነበር።

የሮማው ጳጳስ ስሕተቱን መገንዘብ ስላልፈለገ ሄንሪ ወደፊት የሮማው ጳጳስ በእንግሊዝ አገር ላይ ምንም ሥልጣን እንደማይኖረው አወጀ። በ፲፭፻፴፬ ዓ. ም. እ. ኤ. አ. የእንግሊዝም የሕግ መወሰኛ ምክር ቤት የእንግሊዝ ንጉሥ የቤተ ክርስቲያን የበላይ ባለሥልጣን እንዲሆን ወሰነ።

የካንትሪበሬው አርቺ ቢቮፕ የበላይ ሆኖ ሲሾም የእንግሊዝ አገር ቤተ ክርስቲያን «እንግሊካን» በመባል ታወቀች።

የቤተ ክርስቲያን መታደስ።

የእንግሊዝ ቤተ ክርስቲያን ክሮማ ጳጳስ ሥልጣን ሥር እንደተላቀቀች ይከበሩ ስለነበሩት ብዙ በዓላት ይሰገድላቸው ለነበሩት ብዙ ምስሎች፡ ሕግጋትና ደንቦች አወጡ። እንዳንዶቹም የሐዋርያት ልብስና አጥንት በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ይሰገድላቸውና ይታመንባቸው ነበር። እነዚህንም ያየ የኃጢአት ይቅርታ ያገኛል በማለት ከብዙ ሰዎች ገንዘብ መቀበሉ ቀረ። መመነንን መጽሐፍ ቅዱስ ስለማይደግፈው እንዲቀር ተደረገ። በየቅዱሳን ምስል አጠገብ ሻማ ማብራት ተከለከለ። እንዳንድ ቤተ ክርስቲያን ሻማ በመሸጥ ብቻ ብዙ ገቢ አግኝተዋል። አያሌ ገዳማት ተዘጉ። መሬታቸውም ተሸጠ። እ. ኤ. አ. በ፲፭፻፶ ዓ. ም. ቀሳውስቱም ከላቲን ይልቅ ሕዝቡን በእንግሊዘኛ እንዲያስተምሩ ተጠየቁ።

ከጥቂት ጊዜ በኋላ በ፲፭፻፶ ዓ. ም. ንግሥት በሆነችው በቀዳማዊት ሚሪ ዘመን የወትርው ልማድ እንደገና ተመልሶ ወደ አገሪቱ ገባ። ነገር ግን የነገሠችው ለአምስት ዓመታት ብቻ ነበር። ወደ ሦስት መቶ የሚሆኑ ሰዎች ፕሮቴስታንት ስለሆኑ በአሳት ተቃጥለው እንዲሞቱ አደረገች። ወዲያው የሮማውያን ሥልጣን አበቃ። ዛሬ ንግሥት ኤልሳቤጥ ፲፩ኛ የቤተ ክርስቲያኑ የበላይ ተጠባባቂ ሲሆኑ የእንግሊዝ ቤተ ክርስቲያን ብሔራዊ የአገሩ ሃይማኖት ሆኖ ይኖራል። በ፲፱፻፵፪ ዓ. ም. ሥራውን የጀመረው የሠራዊተ ክርስቶስ ማኅበር የእንግሊዝ ቤተ ክርስቲያን ክፍል ነው።

የቤተ ክርስቲያን መለያየት።

የእንግሊዝ ቤተ ክርስቲያን እንኳን ለእግዚአብሔር ቃል ታዛዥ ሆና አልኖረችም። ጆን ዊስሊ የተባለ ቂስ ነበር። እርሱም ደኅንነት በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ እንደሆነ ሲያስተምር ሌሎቹ ቂሶች ተቃውሞውን። ጆን ዊስሊና ተከታዮቹ ከእንግሊዝ ቤተ ክርስቲያን ተገንጥለው ወጡና ሚቶዲስት የሚባል ማኅበር አቋቋሙ። ባፕቲስት የተባሉት ደግሞ የሕፃናትን ጥምቀት የማይደግፉ ስለሆኑ ሰው ለአካለ መጠን ከደረሰ በኋላ ቢያምን ብቻ ሊጠመቅ ይችላል በማለት በአዋቂዎች ጥምቀት የሚያምኑ ናቸው።

የዘመናችን የወንጌል አስተማሪዎች ማኅበር።

ልዩ ልዩ የወንጌል አስተማሪዎች ማኅበር የመጡት ከተለያዩ አብያተ ክርስቲያናት ወይም ክፍለ ሃይማኖት ነው። ከባፕቲስት ወገን የሆነው ዊልያም ከሬ የመጀመሪያው ወንጌላዊ ነው። አሁን የሠራዊተ ክርስቶስ ማኅበር በመባል የሚታወቀው ከእንግሊዝ ቤተ ክርስቲያን የመጣ ሲሆን መካነ ኢየሱስና ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን የሚባሉ አሉ። እንደ ኤስ አይ ኤም ያሉትም የሚስቶን ማኅበር ከተለያዩ ቤተ ክርስቲያን የመጡ ስለሆኑ በመሠረታዊ የሃይማኖት ትምህርት የሚስማሙ እንጂ የተወሰነ ሃይማኖታዊ ሕግ የላቸውም። ሐድሰን ቴለር ቻይና ኢንላንድ ሚሽን የተባለ

ውን ድርጅት በመጀመሪያ በማቋቋም ኢንተርኒዮሚኔሽናል ማኅበሮች ወደ መታወቅ መጡ።

አብያተ ክርስቲያናት እንዴት እንደተለያዩ።

የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን።

በክርስቶስ ሰብዓዊና መለኮታዊ ተፈጥሮ የተነሣ መከፋፈል።

የዳዊት ልሽንግስቶን ወደ አፍሪቃ መምጣት።

ምንባብ፡— ስድስት ሚስቶናውያን ወደ አፍሪካ ገጽ ፳፩— ፴፮

የጳውሎስ መልእክት ወደ ፊልሞና

ዘሴዋውያን ፳፭፣ ፴፱— ፶፭

ጥያቄዎች

1. የጳውሎስን መልእክት ወደ ፊልሞና ካነበብክ በኋላ ለሚከተሉት ጥያቄዎች መልስ ሰጥ።

ሀ. ፊልሞና ማን ነበር? _____

እናሲሞስስ? _____

ለ. የጳውሎስ ሥራ ምን ነበር? _____

2. እንዴት ባለ ሁኔታ እናሲሞስ ወደ ፊልሞና ሊላክ ቻለ? _____

3. ገላትያ ር፡ ፳፰ አንብቦ ለምንታችን ከባርነት ቀንበር የሚያላቅቀን መሆኑን የሚያሳስቡ ሌላ ጥቅሶች ፈልግ።
4. ባርያ የሆነ ዕብራዊ ነፃ ለመውጣት ስንት ዓመት ማገልገል ነበረበት ?

5. እስራኤላውያን ባሮች እንዳይሆኑ እግዚአብሔር ለምን ፈቀደ ? ዘሎዋውያን ቁጥር ፶፭

የዳዊት ልብንግስቶችን የቀድሞ ሕይወት።

የዳዊት ቤተ ዘመዶች ስከትላንድ በምትገኘው አንዲት ትንሽ ከተማ ውስጥ ይኖሩ ነበር። እኒህ ቤተ ሰቦች በሀብት የበለጸጉ ባይሆኑም እግዚአብሔርን የሚፈሩና እምነታቸውን በአምላካቸው ላይ የጣሉ ነበሩ። የዳዊት አባት መጠጥ መጠጣትን፣ ሲጋራ ማጨስን የማይወድ፣ ጥሩ ጠባይ የነበረው የሰንበት መጽሐፍ ቅዱስ አስተማሪ ነበረ። ዳዊት በ፲፮፻፲፫ ዓ. ም. ተወለደ። በአሥር ዓመቱ በአንድ የጥጥ ፋብሪካ ውስጥ ይሠራ ነበር። ድካሙንም ሳይቆጥር የማታ ትምህርት እየተከታተለ ራሱን በእውቀት ሊገነባ ቻለ። ከጠዋቱ ፲፪ ሰዓት አንስቶ እስከ ምሽቱ ሁለት ሰዓት ድረስ በፋብሪካ ውስጥ መሥራት ለዳዊት ቀላል አልነበረም።

ዳዊት ሃያ ዓመት ሲሞላው ሕይወቱን ለእግዚአብሔር ሰጠ። በሃያ ሦስት ዓመቱ ስለ መድኃኒት ቅመማ ለማጥናት ወደ ግላስኮው ዩኒቨርሲቲ አመራ። በዚያም ሳለ ግሪክን ጠንቅቆ ከማወቁ በላይ መጽሐፍ ቅዱስን በጥልቅ ተማረ። ለትምህርት የሚያስፈልገውን ወጭ ይከፍል የነበረው በፋብሪካው ውስጥ ሠርቶ ካፈራው ገንዘብ ነበር። በመጨረሻም በ፳፻፵ ዓ. ም. ዶክተር በመባል በሱንዶን የሚስዮናዊ ማኅበር አባል በመሆን ከአንድ ሚስዮናዊ ጋር ወደ አፍሪካ መጣ።

ኑሮ በአፍሪካ።

ልብንግስቶችን አብሮአቸው የሚሠራቸውን ሰዎች ሊያውቅ ይመኝ ነበር። ስለ ዚህም ከአውሮጳውያን ወገኖቹ በመለየት በአፍሪካ ዜጋዎች መካከል ብቻውን ጎጆ በማቆም ባሕላቸውንና ቋንቋቸውን ለማጥናት ስድስት ወራት ቆየ።

በመጀመሪያ አገልግሎቱ ይኖርበት የነበረው ቀበሌ በተናካሽ አንበሶች የተወረረ በመሆኑ አንዱን በጥይት ከገደለው ሌሎቹ ድራሻቸው ይጠፋል ብሎ በማሰብ በአንዱ ላይ አነጣጥሮ ቢተኩስበት የተተከሰበት ትይት አልዘልቅ ብሎት ኖሮ ቶሎ አልሞት አለው። ይህ በደም የተዘፈቀ አንበሳ ገንፍሎበት ዳዊት ላይ እመር ብሎ ወጥቶ እስከ መጨረሻው ድረስ እጅ በሽተኛ አድርጎታል።

ልብንግስቶችን ባርነትን ሲቋቋም የመጀመሪያ ጊዜው አልነበረም። በደቡብ አፍሪካ የደች ተቀማጮች አፍሪቃውያንን እንደበሪያ ይገዙአቸው ስለነበረ በአካባቢያቸው እንዲሠራ ለዳዊት አልፈቀዱለትም ነበር። ስለዚህ ለሚስዮናዊ ሥራው ቀና ይሆንልኛል ብሎ ወደገመተበት ወደ ሰሜናዊው ክፍል ለመዞር አስቦ ቤተሰቡን ወደ

አገሩ ላካቸው ። ሰሜናዊ ጉዞውም ከብዙ መንከራተት በኋላ ፖርቱጋሎች ወደሚገዙት ክፍል አደረሰው ። በዚያም የባርያ ንግድ ይካሄድ ነበር ። ይሁን እንጂ ባርያትን ለመቋቋም የመጡትን የአገሩ የእንግሊዝን ሹማምንት በማግኘቱ ከእነርሱ ጋር መወዳጀት ጀመረ ። በአፍሪካ ምድር በቆየ በአሥራ አምስት ዓመቱ በ፲፰፻፳፭ ዓ. ም. ከብዙ ገዢዎች ጋር በመወዳጀት በሺህ የሚቆጠሩ በሽተኞችን ሊያክም በብዙ ቀበሌዎች ተዘዋውሮአል ። በዚያም የባርያን ንግድ አስቃቂ ውጤት ተመልክቷል ።

የታሪኩ ቅጥያ ።

ዳዊት በ፲፰፻፶፮ ዓ. ም. ስለ ችግሩና ስለ ሥራው ሁኔታ ለማመልከት ወደ እንግሊዝ አገር ሄደ ። ከሁለት ዓመት በኋላ ተመልሶ ወደ አፍሪካ መጣ ። በ፲፰፻፷፩ ዓ. ም. ሌሎች ስድስት ሚስቶናውያን በሥራው ስለተባበሩ የባሮች ንግድ ምን ያህል አስቃቂ እንደሆነ ማስተዋል ችለዋል ። ከአዲሶቹ ሚስቶናውያን አንዱ ቢሾፕ ሚኬንዚ ባሪያዎችን ያሳድዱ የነበሩትን ቀማኞች እየተከታተለ ምርኮኞቹን ከዚያ አስቃቂ ሁኔታ ሊያድናቸው ይጥር ነበር ። ይሁን እንጂ አንድ ቀን ቢሾፕ ሚኬንዚ በጀልባው ሲመለስ ጀልባው ተበላሽታ ውኃ ውስጥ ገባ ። በዚህም ትኩሳት ይዞት ባለቤቱና እርሱ በዚህ በሽታ ጠንቅ በመሞት በአንዲት የአፍሪቃ መንደር የቀብራቸው ሥነ ሥርዓት ተፈጸመ ። ልሽንግስቶን ይኸን የባርነት ቀንበር ካለጓደኞቹ እርዳታ ሊቋቋመው እንደማይችል በመረዳት ወደ እንግሊዝ አገር ተመልሶ በመሄድ የአረቦችንና የፖርቱጋሎችን ግፍ በዝርዝር ከሁለት ሺህ ለሚበልጡ ያገሩ ሰዎች አስረዳ ። ከዚህም በላይ የባርያ ነጋዴዎች ባሮቹን እስከ አረብ አገር ከዚያም ራቅ እስከ አለው እስከ ሕንድ አገር ድረስ ማድረሳቸውን ገለጸላቸው ። በተጨማሪም ደብዳቤ እንኳን ቢጽፍ በእነዚህ ነጋዴዎች ምክንያት አለመተላለፉን አስታወቃቸው ። ከዚህም ቀደም ቀኑን ሙሉ የጻፋቸው ፵፪ ደብዳቤዎች ቀልጠው እንደቀሩ አወራላቸው ።

የአሟሟቱ ሁኔታ ።

የልሽንግስቶን ወሬ በሐገሩ በአውሮጳ ለአያሌ ወራት ስላልተሰማ ይፈልገው ዘንድ አሜሪካዊው የወሬ ወኪል ሄንሪ ስታንሌይ በድርጅቱ አማካይነት ተልኮ በ፲፰፻፸፩ ዓ. ም. ከዳዊት ጋር ተገናኙ ። ሄንሪ የዳዊት ልሽንግስቶን እምነትና ለሌሎች ያለው ፍቅር ልቡን ስለነካው ይዘለት ከመጣው ምግብና መድኃኒት ጋር ለአንድ ዓመት አብሮት መቆየት ወደደ ። ሄንሪ ስታንሌይ ተመልሶ ወደ አገሩ ከሄደ በኋላ ዳዊትን ትቶት የነበረው የብቸኝነት ስሜትና በሽታው ተነሣበት ። እ. ኤ. አ. ግንቦት ፬ ቀን ፲፰፻፸፫ ዓ. ም. ዳዊት እትንሿ ጎጆው ውስጥ አልጋው አጠገብ በጉልበቱ ተንበርክኮ በጸሎት ላይ ሳለ እንደሞተ የደረሱለት አፍሪቃውያን ጓደኞቹ አገኙት ። ወዲያውም ልቡን ከመላው አካሉ ለይተው በአንድ ዛፍ ሥር ከቀበሩት በኋላ የቀረውን ሰውነቱን ግን ወደ ሐገሩ ወደ ኢንግላንድ ልከውት የሐገሪቱ ንጉሥና ንግሥት ወደሚቀበሩበት ወደ ታላቁ የሎንዶን ቤተ ክርስቲያን ልዩ ስሙ

ዌስት ምንስተር አቤይ በተባለው የመቃብር ሥፍራ ተቀበረ ። በመቃብሩም ላይ በዮሐንስ 11፡13 ላይ የሚገኘው ጥቅስ ተጽፎበት ነበር ።

«ከዚህም በረት ያልሆኑ ሌሎች በጎች አሉኝ፡ እነርሱን ደግሞ ላመጣ ይገባኛል ድምጹንም ይሰማሉ።»

ሐድሰን ቴለርና ኤስ አይ ኤም ።

ከሚከተለው ታሪክ ስለ ሐድሰን ቴለር ምን እናጠናለን? ሐድሰን ቴለር የአሥራ ዘጠኝ ዓመት ዕድሜ በነበረው ጊዜ በምሽት አንድ አሮጌ ጨርቅ ከለበሰ ሰው ጳላ ይጓዝ ነበር ። ሰውዬውም ሐድሰንን ሚስቱ ልትሞት ነው፡ አብሮአት የሚጻል ደሰው እፈልግ ነበር አለው። ሐድሰን ቴለር መንፈሳዊ መጽሔት በሚያድልበት ወቅት እዚህ ቦታ መጥቶ ሰዎቹ መጽሔቱን በመቅደድ እንዳባረሩት ያስታውሳል ። ይሁን እንጂ አሁን በምሽት ሲመጣ ማንም ሰው የሚያውቀው አልመሰለውም ።

የከተማይቱም ስም ሑል ሲሆን ሰዎቹም ዓሣ በማጥመድ የሚኖሩ ትምህርት የሌላቸው ድሆች ነበሩ። በሽተኛዎም ሴት ወደተኛችበት ክፍል እንደገቡ መሬት ላይ ተኝታ አምስት ትንንሽ ልጆችም ከበዋት በአጠገቧ ተቀምጠው አዩ ። በበር የሚገባውን ብርድ የሚከላከል መጋረጃ እንኳን አልነበረም። ሐድሰን በኪሱ የነበረው አንድ ብር ብቻ ቢሆንም ምንዛሪ ቢያገኝ ሊያከፍላቸው ይወድ ነበር ። ሆኖም ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ መሰከረላቸው፤ ቆየትም ብሎ ስላለው ብርና ስለ ሰዎቹ ረሃብ እያሰበ ይጨነቅ ነበር። አብሮአቸው ሊጻል ይችላሉ ። ሐሳቡ ሁሉ ወዳለው ብር ይሄድ ነበር። በመጨረሻም ሐሳቡን በመቁረጥ እንዲህ አለ፡ «እኔ ብዙ ገንዘብ ያለኝ ይመስላችሁ ይሆናል፤ ነገር ግን ያለችኝ ገንዘብ ይህች አንድ ብር ብቻ ነች፤ እንካችሁ ምግብ ግዙባት፤ ለእኔም እግዚአብሔር እንደሚያስብልኝ አልጠራጠርም አላቸው።»

ከዚያም ጥቂት ስለ ሰማያዊ አባቱ ካወራላቸው በኋላ ወደ ቤቱ ሄደ ። እርሱም ጥቂት ለአራትና ለቂርስ የሚሆን ምግብ ነበረው ። ይህንንም ሲመገብ በጓንት ውስጥ አምስት ብር ተደርጎ ቤቱ ድረስ መጣለት ።

«ለድሀ የሚሰጥ ለእግዚአብሔር ያበድራል።»

ሐድሰን ቴለር ለድሀ በመስጠቱ ጥሩ ወለድ እንዳገኘ ተሰማው ። ይህ ታሪክ በሆነ በሦስተኛው ዓመት ሐድሰን ቴለር ወደ ቻይና አገር ሄደ ። አገሩ የተረጋጋና ሰላም የሰፈነበት አልነበረም። ወደዚያም መጓዝ አስቸጋሪ ነበር። አንድ ሚስጥናዊም በጀልባ እንሂድ ባለው ጊዜ ሐድሰን ተስማምቶ ለጉዞአቸው የሚያስፈልጓቸውን ምግብ፣ የሌሊት ምግብ ማዘጋጃ ዕቃ፣ መጻሕፍትና በቻይና ቋንቋ የተጻፉ መንፈሳዊ መጽሔት ይዘው ጉዟቸውን ወደ ቻይና አመሩ ።

እከተማይቱም ወደብ እንደደረሱ መጻሕፍታቸውንና መንፈሳዊ መጽሔታቸውን ይዘው በመሄድ በመቅደስ ውስጥ ለነበሩት ሰዎች አሰሙአቸው ። ቤተ መቅደሱ በልዩ ልዩ መልክ በተቀረጹ ጣዖታት ተሞልቶ ነበር ። እነዚህ ሚስጥናውያን የምስ

ክርነት ቃላቸውን ሰጥተው ወደ ሌላ ሥፍራ ሊያመሩ ሲሉ ጥቂት ቄሶች መጥተው ያሉበትን እንዲጎበኙ ጠየቋቸው ።

ሰዎቹም በገዳም ውስጥ ስውር ባለ ሥፍራ በግርግዳ ላይ የሰው እጅ ማሳለፊያ የሚያህል ቀዳዳ አሳዩአቸው ። መስኮትና በር አልነበረውም ። በጭላንጭል የሰው ሥዕል ይታይ ነበር እንጂ ውስጡ በቂ ብርሃን አልነበረም ፤ ሰውየውም እስኪሞት ከዚህ ሥፍራ አይነቃነቅም ነበር ። ሲሞት ያች ትንሿ ቀዳዳ ትዘጋና መቃብሩ ትሆናለች ።

የቻይናን ሕዝብ ቋንቋ ያውቅ የነበረው የወንጌል አስተማሪ ስለ ኢየሱስ መሰከረላቸው ። ሆኖም እነዚህ መነኮሳት ሰው ማንኛውንም ሃይማኖት ቢከተልና ማንኛውንም አምላክ ቢያመልክ ግድ አልነበራቸውም ። እነርሱም ጣዖት ሁሉ አንድ አምላክ እንደሆነ ይገምታሉ ። በስመ ሃይማኖትም ሁሉ ጥሩ ይመስላቸዋል ። ያስገበኙ ትንም ሁሉ ከተመለከተ በኋላ ሐድሰን ቴለር በመቃብር ውስጥ የሚኖረውን ቅዱስ የተባለውን ሰው ያስብ ነበር ።

«ጣዖቶቻቸው ከብርና ወርቅ የተገኙ የሰው ሥራ ናቸው ።

አፍ አላቸው አይናገሩም ፤ ጆሮ አላቸው ነገር ግን አይሰሙበትም ።

እጅ አላቸው ነገር ግን አይዳስሱበትም ።

እግር አላቸው ነገር ግን አይራመዱም ።» መዝ. ዳዊት ፻፲፬ (፻፲፭) ፡ ፬ — ፯

ነገ ቢሆን ጊዜው አያልፍብህምን ?

ሚስተር ኒ የቻይና አገር ሰው ሲሆን በቻይና በጣም የታወቀ ቡድኒዝም ፣ ታላይዝምና የኮንፊሽን ትምህርት አጠናቆ የሚያውቅ ነበር ። ይሁን እንጂ ሰው ሲሞት ነፍሱ ምን ትሆናለች ? ሰው እውነትን እንዴት ማግኘት ይችላል ? አያለ በአሳሳብ እያወጣ እያወረደ ያስብ ነበር ።

አንድ ቀን በመንገድ ሲያልፍ የደወል ድምፅ ሰማ ። ቆም ብሎም አላፈውን ሰው ቢጠይቅ የኢየሱስ ሰዎች መሰብሰቢያ ነው በማለት ገለጹለት ። ደወሉ እንደተደወለ በውስጥ ያሉት ሰዎች የተቀደሰ መጻሕፍታቸውን ሲያነሱ ስብከትም ሲሰሙ አይዶ ሚስተር ኒም ከቅዱሳት መጻሕፍት የሚሰጠውን ትምህርት ለመስማት ወደ ጸሎት ቤት ገባ ። በዚያም ሙሴ በምድረ በዳ አባብን እንደ ሰቀለ እንዲሁም የሰው ልጅ ይሰቀል ዘንድ ይገባዋል ። በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር አንድያ ልጁን እስኪሰጥ ድረስ እንዲሁ ዓለሙን ወደአልና የሚለውን ጥቅስ ሰምቶ ክርስቲያን ለመሆን በቃ ። ይፈልግ የነበረውም የዘላለምን ሕይወት ነው ። ከጥቂት ወራት በኋላ ሚስተር ኒ ሐድሰን ቴለርን እንዲህ ሲል ጠየቀው ። በዚያን ቀን ማነው የሰበከው ? ይህ መልካም ነገር ወደ እንግሊዝ አገር ከመጣ ስንት ጊዜ ሆኖታል ? እርሱም ብዙ ዓመታት ሆኖታል ሲል መለሰለት ። ሚስተር ኒ በመገረም ለብዙ ዓመት ይህንን የኢየሱስን ታሪክ እያወቃችሁ እስከ ዛሬ ሳትነግሩን መቆየት እንዴት አስቻላችሁ ? አባቴ ለሃያ ዓመታት እው

ነትን ሲፈልግ ቆይቶ ሳያገኝ ያለ አምላክና ያለ ተስፋ ሞተ። የምሥራቹ ወንጌል የበራላቸው ሰዎች ላለሰሙት ለማሰማት ለምን በፍጥነት አይሄዱም ?

ኤስ አይ ኤም ከ፲፱፻፵ ዓ. ም. በፊት።

ዝግጅት፡- የአፍሪካን አካለ ምድር የሚያሳየውን ክርታ ከሰልክ በኋላ የናይጄሪያ፣ የሊብያና የሱዳን፣ የኢትዮጵያን አገር ምልክት አድርገዋቸው። በተጨማሪም የእያንዳንዱን አገር ዋና ከተማ ለማወቅ ሞክር።

ሮውላንድ ሺ ቢንግሃም።

በ፲፰፻፺፪ ዓ. ም. ሮውላንድ ቢንግሃም ሕይወቱን ለእግዚአብሔር አደራ በመስጠት እግዚአብሔር ወደሚረዳበት ሥፍራ ሄዶ ለማገልገል ወሰነ። ከአንድ ዓመት በኋላም እግዚአብሔር ሊሄድበት የሚገባውን ሥፍራ አሳየው። በካናዳ አገር የነበረች ሴት ለወንጌል ሥራ ወደ ሱዳን አገር ስለሚሄደው ልጅዋ አጫወተችው። በዚያን ጊዜ ሱዳን የሚባለው ክፍል ከሊብያ ወደ ታች የማሃራን በረሃ ይዞ እስከ ሱማሊያ የሚደርሰውን ሰፋ ያለ ክፍል የያዘ ነበር።

ቢንግሃም ዋልተር ጎዋስስና ቶማስ ኬንት የተባሉት ወንጌላውያን በ፲፰፻፺፫ ዓ. ም. ከእንግሊዝ አገር ወደ አፍሪካ ተጓዙ። በዚያን ጊዜ በአፍሪካ የነበረው የበሽታ ዓይነት እምብዛም አይታወቅም ነበር። ብዙም የወንጌል አስተማሪዎች ጥቂት ጊዜ እንደቆዩ ባልታወቀ በሽታ ይሞቱ ነበር። በካናዳ ወር ፲፰፻፺፬ ዓ. ም. ዋልተር ጎዋስስ ሞተ። በዚሁ ዓመት በታኅሣሥ ወር ቶማስ ኬንት ደግሞ ሞተ። ሚስተር ቢንግሃም በወባ በሽታ እንደተያዘ ወደ አገሩ ወደ ካናዳ ተመለሰ።

እንደ ዛሬው ዘመን የሚሰዩን ማኅበር ስላልተቋቋመ እርዳታ ማግኘት ቀላል አልነበረም። ሆኖም በቤተ ክርስቲያን ደጋፊነት ለሁለተኛ ጊዜ ወደ አፍሪካ መጣ። እንደገናም ወባ ስለያዘው ወደ አገሩ ለመመለስ አስቦ ነበር። አብረውት የወጡት ሁለት ሰዎች ችግሩን መቋቋም አቅቷቸው ወደ አገራቸው ሲመለሱ በ፲፱፻፳ ዓ. ም. ናይጄሪያ ፖትሪ በምትባለው ሥፍራ ለመጀመሪያ ጊዜ ጣቢያቸውን አቋቋሙ። በዚህን ጊዜ የወባ መከላከያ ተገኘ።

በሮውላንድ ቢንግሃም አማካኝነት ኤስ አይ ኤም በአፍሪካ ውስጥ ሥራውን ሊጀምር ቻለ። ሮውላንድ ቢንግሃም የመጀመሪያው የሚሰዩኑ ሐላፊ በመሆን እስከ ዕለተ ሞቱ ማለት እስከ ፲፱፻፵፪ ዓ. ም. ድረስ አገልግሏል።

የኤስ አይ ኤም ፕሮግራም።

ኤስ አይ ኤም በናይጄሪያ አገር ሥራውን ከጀመረ ወደ ሰማንያ ዓመታት ሊሆን ይችላል። በእነዚህም ጊዜያት ውስጥ ሐኪም ቤቶችን በማቋቋም ትምህርት ቤቶችን በመክፈት ሕዝቡን በብዙ ረድቷል። የመጽሐፍ ቅዱስ ት/ ቤቶች፣ የሥጋ ደዌ መከላከያ ሐኪም ቤት አቋቋሟል። የሚዘጋጀውም በዚሁ አገር ነው። በናይጄ

ሪያም ከኤስ አይ ኤም ጋር ተባብሮ የሚሠራው ማኅበር የምዕራብ አፍሪካ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን በመባል ይታወቃል። በኤስ አይ ኤም ተቆርቋሪው የነበሩት ጣቢያዎች ሁሉ በምዕራብ አፍሪካ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን እንዲካሄዱ ተደርገዋል።

ኤስ አይ ኤም በላይቤሪያ ትልቅ የራዲዮ ጣቢያ አለው። በዚህ ራዲዮ ጣቢያ የወንጌሉ መልእክት በተለያዩ ቋንቋዎች ለመላው የአፍሪካ ክፍለ ዓለም ይተላለፋል። በመካከለኛው አፍሪካ የተሰራጨው የኤስ አይ ኤም ወንጌል አስተማሪዎች ቁጥር ከአንድ ሺህ የሚበልጥ ነው። እነዚህም የወንጌል አስተማሪዎች የመጡት ከአሜሪካ፣ ከካናዳ፣ ከአውስትራሊያ፣ ከኒውዚላንድ፣ ከብሪቲን፣ ከጀርመን፣ ከፈረንሳይና ከስዊዘርላንድ ነው። ከተለያዩ አገር እንደመጡ ሁሉ እንዲሁም የመጡበት ቤተ ክርስቲያን ልዩ ነው። አንዳንዶች ከባፕቲስትና ሜቶዲስት ሲሆኑ ሌሎቹ ደግሞ ከፕሪስቤቲሪያን የመጡ ናቸው። ሆኖም በትምህርተ ሃይማኖት የሚለያዩባቸውን ጥቃቅን ነገሮችን ችላ በማለት መሠረታዊ በሆኑ ነገሮች ይስማማሉ።

የሥራው ዋጋ።

እንዲህ ዓይነቱንም ሥራ በሚገባ ለማካሄድ ገንዘብ ብቻ ሳይሆን ሕይወትንም መሥዋዕት አድርጎ መስጠት ይጠይቃል። ዋልተር ጎዋንትና ቶማስ ኬንት የተባሉት ወንጌላውያን በአፍሪካ ውስጥ አንድ ዓመት እንዳገለገሉ ሞቱ። አንድም ወንጌላዊ እንዲሁ በወባ ትንኝ ተነክሶ ሞተ። ሁለት ወንጌላውያንና ሦስት ልጆቻቸው ወደ አገራቸው ሲመለሱ ተገደለዋል። አንድ ሐኪምና አንድ አስታማሚ ባልታወቀና ዛሬም መድኃኒት ባልተገኘለት በሽታ ተይዘው ሞተዋል። በብዙው የሚሰዩን ጣቢያ የልጆቻቸውና የራሳቸው መቃብር ይገኛል። በአዲስ አበባ ጉለሌ ሰፈርም ነፍሳቸው ከጌታ ዘንድ በሰማይ ስትሆን ሥጋቸው ግን የትንሣኤን ቀን በመጠባበቅ ላይ ይገኛል።

ሚስቶናውያን ወደ አፍሪካ ለምን ይመጣሉ ?

የወንጌል አስተማሪዎች ወደ አፍሪካ የመጡበት ዋና ምክንያት ለሕዝቡ በማዘንና መድኃኒት ለመስጠት ብቻ ሳይሆን ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ ወንጌልን ለፍጥረት ሁሉ ስበኩ የሚለውን የጌታችንን ትእዛዝ ለመፈጸም ነው። ስለዚህም አንዳንዶች ወደ ሎንዶንና ቶሮንቶ ሲሄዱ ሌሎች ደግሞ ወደ ኒውዮርክና አፍሪካ መጥተዋል። ጳውሎስም የምሥራቹን ወንጌል እንዲያዳርስ በእግዚአብሔር በተጠራ ጊዜ እንዲህ አለ።

«ከሰማይም ለተገለጠልኝ ጥሪ እምቢ አላልኩም።»

እንደዚሁም የወንጌል አስተማሪዎች እግዚአብሔርን አለመታዘዝ አይቻላቸውም። እግዚአብሔር ወደሚልካቸው ሥፍራ ሁሉ ለመሄድ ዝግጁ ናቸው።

ከጠላት ወረራ በፊት ።

ይህንን ክፍል በጥንቃቄ ከነበብህ በኋላ በምሶራፋ መጨረሻ ያለውን ጥያቄ ለመመለስ ሞክር ።

ዶክተር ቶማስ ላምቤ ከ፲፱፻፳፯ ዓ. ም. ጀምሮ እስከ ጠላት ወረራ ፲፱፻፴፭ ዓ. ም. ድረስ የኤስ አይ ኤም ሐላፊ ነበሩ ። ዶክተር ላምቤ የአሜሪካ አገር ተወላጅ ሲሆኑ እስከ ፲፱፻፲፱ ዓ. ም. ወንጌልን በሱዳን አገር ሲያስተምሩ ቆይተዋል ። ከዚያም ወደ ኢትዮጵያ በመዛወር የወንጌል ማስተማርን ተግባር በወለጋ ጠቅላይ ግዛት ቀጠሉ ። በዚያም በቆዩበት ወቅት ብዙ ንደኞችን አፈሩ ። ከእነዚህም አንዳንዶቹ በኋላ የመከላከያ ሚኒስቴር የሆኑት ደጃዝማች ብሩ ፣ ደጃዝማች መሸሻና ደጃዝማች ይገዙ ነበሩ ። እነዚህም ሰዎች የወለጋ ወይም የኤሉብበር ጠቅላይ ገዢዎች እንደነበሩ ይታወሳል ።

ዶክተር ላምቤ ያፈሩዋቸው ሌላ ንደኛ ደግሞ ራስ ናደው ነበሩ ። ዶክተር ላምቤ ራስ ናደውን ሲጎበኙ እግዚአብሔር በአንዲት ጥንዚዛ አግካኝነት ከራስ ተፈሪ መኮንን ጋር እንዲገናኙ አደረገ ። አንድ ቀን ራስ ናደው እንቅልፍ ላይ እንዳሉ አንዲት ጥንዚዛ ጆርአቸው ገባች ፤ ራስ ናደውም ኃይለኛ ውጋት ተሰምቷቸው ሲቸገሩ ብዙ ሰዎች ሊረዱአቸው ሞክሩ ። ነገር ግን አልቻሉም ። በመጨረሻ በእኩሉ ሌሊት ራስ ናደው ዶክተር ላምቤ ቤት ድረስ ሄደው እርዳታ እንዲደረግላቸው ጠየቁ ። ዶክተር ላምቤም መሣሪያ ስለነበራቸው ያላንዳች ችግር ጥንዚዛውን አወጡ ላቸው ። ራስ ናደውም የዶክተር ላምቤን አዋቂነትና አስፈላጊነት በመረዳት ከራስ ተፈሪ መኮንን ጋር እንዲተዋወቁ ደብዳቤ ጻፋቸው ።

በሚቀጥለው ጊዜ ዶክተር ላምቤ ወደ አዲስ አበባ ሲሄዱ ደጃዝማች ብሩን በቤተ መንግሥት ስላዩዋቸው ተደሰቱ ። ዶክተር ላምቤ በቤተ መንግሥት ውስጥ እንኳን የሚያውቋቸውን ሰው እግዚአብሔር ስለሰጣቸው አመሰግኑት ። በዚያን ጊዜ በአዲስ አበባ ሐኪም ቤት ስላልነበረ ዶክተር ላምቤ ሐኪም ቤት እንዲያቋቁሙ በራስ ተፈሪ ተጠየቁ ። ዶክተር ላምቤ በሐሳቡ ተስማምተው ወደ አገራቸው ሄደው በቂ መሣሪያና ገንዘብ ይዘው መጡ ። የሆስፒታል መሥሪያም ቦታ እንደተሰጣቸው ሥራው ሁለት ዓመት የፈጀ ሆስፒታል ሠሩ ። ይህ ሥፍራ አሁን በአዲስ አበባ ጉለሌ ቀበሌ የዶክተር ላምቤ ሰፈር በመባል ይታወቃል ።

ዶክተር ላምቤና ባለቤታቸው እንደገና ወደ አገራቸው ወደ አሜሪካ ባደረጉት ጉዞ ይሠሩበት የነበረውን ሚስቱን ትተው «ዘ አቢሲኒያን ናቮንቲየር ሚሽን» የሚባለውን ማኅበር አቋቁመው ወንጌልን እስከ ኬንያ ጠረፉ ድረስ ለማዳረስ ሞከሩ ። ነገር ግን ዶክተር ቢንግሃም ስለ አዲሱ ዶክተር ላምቤ ስለሚያቋቁሙት ማኅበር ሰምተው ከኤስ አይ ኤም ጋር እንዲሠሩ አሳስቧቸው ፤ እንደዚሁም ሆኖ በ፲፱፻፳፯ ዓ. ም. የመጀመሪያዎቹ የኤስ አይ ኤም ሚስቶችና ወያኔ አዲስ አበባ ገቡ ። እነርሱም

ዶክተር ላምቤና ባለቤታቸው ፡ ሚስተር ራስማንና ባለቤታቸው ፡ ሚስተር ሮድና ባለቤታቸው ፡ የአውስትራሊያው ተወላጅ ሚስተር ግሌን ኬን ሲሆኑ ከአሜሪካ ደግሞ ሚስተር ካላረንስ ጻፍና ሚስተር አመን ናቸው ።

ዘጠኙም ወንጌላውያን ዶክተር ላምቤ በጉለሌ ባሠሩት ሐኪም ቤት አቅራቢያ ተቀመጡ ። በኋላም ዋና ከተማውን ትተው ወንጌልን ለማስተማር ወደ ደቡብ ኢትዮጵያ ወረዱ ። ስንቃቸውንና ድንኳናቸውን ጭነው በበቅሎ ይጓዙ ነበር ። በመጀመሪያ ወደ ማረቆ ከዚያም ወደ ሆሳዕና ወረዱ ። በከንባታም ብዙ ሰዎች በደስታ ሊቀበሏቸው ወጡ ። ዶክተር ላምቤም በወለጋ የተዋወቁቸውን ወዳጃቸውን ደጃዝማች መሸሻን የከንባታ ገዢ ሆነው አገኙአቸው ። ደጃዝማች መሸሻ የወንጌል አስተማሪዎቹን በደስታ በመቀበል የሚስቶን ጣቢያ ለማቋቋም እንደሚችሉ አረጋገጡላቸው ። ነገር ግን በመጀመሪያ ሌላው የዶክተር ላምቤ ወዳጅ ወደሚገኙበት ቦታ እንዲሄዱ አሳስቡአቸው ፤ በወላምም አገረ ገዢ የነበሩትን ደጃዝማች ይገዙን አገኙዋቸው ። ደጃዝማች ይገዙ በደስታ በመቀበል የሚስቶን ጣቢያ እንዲያቋቁሙ ፈቀዱላቸው ። ሚስቶናውያኖቹ ግን የብላቴን ወንዝ በመሻገር ወደ ሲዳሞ አልፈው እስከ አገረ ሰላም ድረስ ሄዱ ። አዲሱም አገረ ገዢ ደጃዝማች ብሩ ስለነበሩ ምቹ ሥፍራ ከገኙ የሚስቶናዊውን ሥራቸውን እንዲቀጥሉ አበረታቱአቸው ።

ስለዚህም ሚስቶናውያኖቹ ጋርብቻ በሚባለው ሥፍራ ወንጌል የማስተማር ሥራቸውን ለመጀመር አቀዱ ። ሚስተር ኬን በጋርብቻ ሲቆዩ ዶክተር ላምቤና ባለቤታቸው ከሌሎቹ ሚስቶናውያን ጋር ከሶዶ ከተማ ወጣ ብሎ ዳሞት ተራራ አጠገብ አቶና በሚባል ሥፍራ ቤት መሥራት ጀመሩ ።

በሚቀጥለው ዓመት አዲስ ሚስቶናውያን ተጨመሩ ። ስለዚህም ሚስ በርግስ ተን ሚስተር ሆርንና ዶክተር ላምቤ ሁለት አዲስ ጣቢያ ለመክፈት ወሰኑ ። ይህም በሆሳዕናና በማረቆ ነበር ። ሚስተር ዳፍ ሶዶን በመተው ወደ ሆሳዕና ሄደው ከዚያም ወዲያው በጋምቢዳ ሌላ ጣቢያ ከፈቱ ።

የእግዚአብሔርም ሥራ እየተስፋፋ የሚስቶናውያኖቹም ቁጥር እየጨመረ ሄደ ። በይርጋላም በደራሳ አገር ከዲላ በስተደቡብ በኩል ጠትቴ በምትባል ሥፍራ የሚስቶን ጣቢያ ተቋቋመ ። በከንባታም ዱራሜ በምትባል ሥፍራ ሌላ ጣቢያ ተከፈተ ። ፲፱፻፴ ዓ. ም. ለወንጌል ሥራ ወደ ኢትዮጵያ የመጡት ሚስተር አመንና ባለቤታቸው ወደ ጎፋ በመሄድ በቡልቂ አንድ የሚስቶን ጣቢያ አቋቋሙ ። ሚስ በርግስተን ወደ ገመ በመሄድ በጨንቻ አንድ ጣቢያ አቋቋሙ ። በደብረ ማርቆስም ራስ እምሩ የሚስቶናውያኖቹን በረዱበት ሥፍራና በላሊበላ ራስ ከሣ የሚስቶናዊ ሐኪም በጠየቁ በት ሥፍራም የሚስቶን ጣቢያ ሳይቋቋም አልቀረም ። ስለዚህ ዶክተር እስኪሞጥ የተባሉ ሴት ሚስቶናዊ ከሚስተርና ሚስስ ኦግለስቢ ከሌሎች ጋር ወደ ላሊበላ ሄዱ ። ሚስ ብሌር ለዓይን ስውራን ልጆች በደብረ ማርቆስ ት ቤት ከፈቱ ። ዶክተር ሮበርት በሶዶ ሐኪም ቤት ሲያቋቁሙ ዶክተር ሑፐር ዛሬ የልዕልት ዘነበ ወርቅ የሥጋ ደዌ ሆስፒታል ተብሎ የሚጠራውን በአዲስ አበባ አቋቋሙ ።

ትምህርት ቤቶች እንደ ተከፈቱ ጥቂት አማኞች ተገኙ፡ ብዙ በረከት ለማግኘት ሲታሰብ አገሪቱ በጠላት እ. ኤ. አ. ጥቅምት ፫ ቀን ፲፱፻፴፭ ዓ. ም. ተወረረች።

ጥያቄዎች

1. ከጠላት ወረራ በፊት የኤስ አይ ኤም መሪ ማን ነበር ? _____
2. በኢትዮጵያ ሚስዮናዊ ከመሆኑ በፊት የት ይሠራ ነበር ? _____
3. የዶክተር ላምቤ ወዳጆች የነበሩትን የሁለት ኢትዮጵያውያኖች ስም ጻፍ። _____
4. በመጀመሪያ ወደ ኢትዮጵያ የመጡት የሚስዮናውያን ቁጥር ስንት ነበር ? _____
5. የሁለቱን የመጀመሪያዎቹን የኤስ አይ ኤም ጣቢያዎች ስም ጻፍ። _____
6. የኢትዮጵያን ክርታ ሣልና ከጠላት ወረራ በፊት የነበሩትን የኤስ አይ ኤም ጣቢያዎች አመልክት። _____
7. ጣቢያዎች ኢትዮጵያን የወረሩት መቼ ነበር ? _____

ኤስ አይ ኤም በጠላት ዘመን።

ይህንን ክፍል በጥንቃቄ ከነበብህ በኋላ በምዕራፉ መጨረሻ የሚገኙትን ጥያቄዎች ለመመለስ ሞክር።

ጠላት ኢትዮጵያን በወረረ ጊዜ ዶክተር ላምቤ በአገራቸው በአሜሪካ ነበሩ። ቢሆንም ወዲያው እንደተመለሱ ንጉሠ ነገሥቱ የቀይ መስቀል ማኅበርን እንዲያዘጋጁ ጠየቋቸው። የኤስ አይ ኤም ሐኪሞች በሕክምና ሥራ ብዙ እርዳታ ሰጥተዋል። ዶክተር እስኪሞጥ ወደ ደሴ ሲሄዱ የቀሩት ሚስዮናውያን ከዶክተር ሑጥር ጋር በመተባበር የቀይ መስቀል ማኅበርን መሥርተው ከራስ ደስታ ወታደሮች ጋር ተሰለፉ። ዶክተር ላምቤ አሥራ ስድስት የቀይ መስቀል ድርጅት አቋቁመው ቁስለኞቹን ያከሙ ነበር። የመጀመሪያው የቀይ መስቀል ክፍል ወላጆቹ በቻይና ሚስዮናውያን የሆኑ በዶክተር ሐክማን የሚመራ ሲሆን እርሳቸውም በጣቢያን አኤሮፕላን የተጣለውን በምብ እቀብራለሁ ሲሉ ሞቱ። ብዙዎችም የፈጥኖ ደራሽ መኪናዎች በበምብ ሲደበደቡ ብዙ መሣሪያዎች ተበላሽተዋል። እንደ ጊዜ በነበረው ውጊያ የበሽተኛ ማመላለሻ መኪና እየነዱ ሲሄዱ በውስጡ የነበሩት ዶክተር ሂላንደር ሲቆስሉ የቀሩት ሞተዋል።

በሲዳሞ ይኖሩ ከነበሩት ሚስዮናውያን ሁለቱ ማለት አንዱ ሚስት የነበረው ሌላው ደግሞ እጮኛ የነበረው ወደ አዲስ አበባ ለመሄድ አስበው በመንገድ ላይ እንዳሉ ሁለቱ ሚስዮናውያንና አብረዋቸው የነበሩት ኢትዮጵያውያን ጓደኞቻቸው በሽፍታ ተገደሉ። በማረቆ የነበሩት ሁለት ሴት ሚስዮናውያን ሀብታቸው ሲዘረፍ በአንድ ኢትዮጵያዊ ረዳትነት በደህና ወደ አዲስ አበባ ለመድረስ በቅተዋል።

ጣሊያኖችም አዲስ አበባ እንደደረሱ ከከቶሊኮች በስተቀር የቀሩትን ሚስቶናውያን ወደ አገራቸው ለመመለስ አሰቡ። በደቡብ ኢትዮጵያ ከነበሩት ሚስቶናውያን አብዛኛዎቹ ወላጥ ሶዶ ተሰብስበው ወደ አዲስ አበባ በጣሊያን መኪና በማጓጓዝ ሚስቶናውያኖቹ አንድ ባንድ አገራቱን ለቀው እንዲሄዱ አደረጉ። አንዳንዶቹ አንድ ቀን ወደ ኢትዮጵያ እንመለሳለን ብለው ተስፋ በማድረግ ወደ ሱዳን አገር ሄዱ። እንደዚያም ሊሆን በከንባታና በወላጥ ስለተውሰቸው አማኞች ምንም አይሰሙም ነበር።

ብዙ አማኞች በይገኙም የመጀመሪያው የጥምቀት ሥነ ሥርዓት በታኅሣሥ ወር ፲፱፻፴፪ ዓ. ም. በሊዳሞ ጠቅላይ ግዛት ተፈጸመ። የሚስቶን ጣቢያውም ከጋር ብቻ ወደ ሆሚቹ ሲዛወር ስምንት ሰዎች ተጠመቁ። ይህ በሆነ በዓመቱ ሁለተኛው የጥምቀት ሥነ ሥርዓት በወላጥ ሶዶ አቶና በሚባለው ስፍራ ተፈጸመ። ከእነዚህ በቀር ሦስት ሰዎች በጎፋ ሲጠመቁ ጥቂቶችም በአዲስ አበባ ተጠምቀዋል። ጥቂቶቹም አማኞች ከከንባታ የመጡ ነበሩ። የመጀመሪያ አማኞች ከሚባሉት ውስጥ አቶ ሽጉጤ (ሌላ ስማቸው ኢርጢር) ከንባታ የሆነ አቶ ዋንድር፣ ከወላጥ አቶ ብሩ፣ ጣሊያን ኢትዮጵያን በወረረ ጊዜ የወላጥ ጸሎት ቤት መሪ ነበሩ። ሚስቶናውያኖቹ በ፲፱፻፴፰ ዓ. ም. እንደወጡ አንድ መቶ የሚሆኑ ያመኑና የተጠመቁ አማኞች ነበሩ። ደብዳቤም መጻፍ የማይቻል ነበር። ጣሊያኖቹ በአገራቸው ቋንቋ የሚጻፈውን ብቻ ያስተላልፉ ነበርና። ስለዚህ ሚስቶናውያኑ በአማኞቹ ዘንድ የነበረውን ሁኔታ ባያውቁም ውጤቱ በጣም አስደናቂ ነበር። አቶ ሽጉጤ ክርስቲያን መሆናቸውን የሰሙ ሁሉ ሚስቶኖቹ ሥራ ስለሰጡት ነው በማለት ያሟቸው ነበር። ከሚስቶኖቹ ጋር ይሠሩ ስለነበር ማመናቸው ለሌሎች አላስገረመም። ሚስቶኖቹ ኢትዮጵያን ለቅቀው እንደወጡ አማኞቹ በእምነት ጸንተው የሚኖሩ መስሎ አልታያቸውም። አማኞቹ ግን ስለኢየሱስ ክርስቶስ ማስተማራቸውን ቀጠሉ። ሰዎችም ስለዚህ የወንጌል ትምህርትን በብዙ ማወቅ ፈለጉ፤ በመጨረሻም በከንባታና በወላጥ ብዙዎቹ ክርስቲያኖች ሆኑ።

በሶዶ የጣሊያኑ አዛዥ ወታደሩን ታንኩንና ጠብመንጃውን ለማሳየት በወላጥ በገሙና ጎፋ የሚኖሩትን ሁሉ አስጠራ። ይህም ትዕይንት በምሽት እንዳለቀ ሰዎቹ ከሩቅ ሥፍራ ስለመጡ ማደሪያ መፈለግ ነበረባቸው። ስለዚህም አንዳንዶቹ ሰዎች ወደ ወላጥ ክርስቲያኖች ቤት በመሄድ የወንጌልን ቃል ሰሙና አመኑ። ካመኑትም ውስጥ ከአቶሎ ጨንቻ ተራራ አጠገብ ይኖሩ የነበሩት አቶ ግምቦ ነበሩ። በገሙ ጸሎት ቤት ሲሠራ በመጀመሪያ በእርሳቸው ቤት አጠገብ ነበር።

በኩሎ ከንታ በአንድ አርበኛ የሚመራ ጦር ነበር። ጣሊያኖችም የአሞ ወንዝ እስኪመልሳቸው ድረስ ወታደር በመላክ ለመማረክ ሞከሩ። በምሽት ጣሊያኖች ወታደሮች ምሽጋቸውን ጥለው መሄድ ስለሌለባቸው ሊጎዷቸው አልቻሉም። ይሁን እንጂ ብዙዎቹ የኩሎ ሕዝብ በጣሊያን ተባርረው ከአሞ ወንዝ ማዶ በጥምባር በጥገኝነት ኖረዋል። በወላጥ የነበሩትም አማኞች ይህንን ሲሰሙ አቶ ኢምቦሊንና ሌሎችን ሰዎች ወንጌልን እንዲሰብኩላቸው ላኳቸው። አንዳንዶች ሌሎችን ሰዎች ካመ

ኑትም ውስጥ የጥምባሮ ተወላጅ የነበረው አቶ አልዳዳ ሲሆን የኩሎ ሕዝብ ወደ አገራቸው ሲመለሱ አብረዋቸው ሄደ ።

በከንባታ አቶ አባ ጎሴ ሌሎችም ክርስቲያኖች ከሥፍራ ወደ ሥፍራ እየተዘዋወሩ ሲያስተምሩ ጣሊያኖች ሊያቆሟቸው ሞከሩ ። ይሁን እንጂ የጌታን መንፈስ ሊያቆም የሚችል ማንም አልነበረም ። በወላሞ ብዙ አገልጋዮች የነበሩት ዳና ማጃ ክርስቶስን ተቀበለ ። ጸሎት ቤትም ተቋቋመ ።

በመጨረሻም ጣሊያኖች ከኢትዮጵያ ወጡ ። ግርማዊ ንጉሠ ነገሥት ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴም እ. ኤ. አ. ግንቦት ፭ ቀን ፲፱፻፵፩ ዓ. ም. አዲስ አበባ ገቡ ። የቀድሞዎቹ ሚስቶናውያን ተመልሰው ሲመጡ የአማኞቹ ቁጥር እየጨመረ ሄዶ ፲ ሺህ ደርሶ አገኙት ።

ጥያቄዎች

1. በኢትዮጵያ ስንት የቀይ መስቀል ድርጅቶች ነበሩ ? _____
2. በጠላት ዘመን በኢትዮጵያ የነበሩት አማኞች ያደረጉትን ሚስቶናውያኖቹ ለምን ማወቅ አልቻሉም ? _____
3. በ፲፱፻፴፰ ዓ. ም. በጠላት ወረራ ምክንያት ሚስቶናውያኖቹ አገሪቱን ለቀው ሲወጡ አምነው የተጠመቁት ክርስቲያኖች ቁጥር ስንት ነበር ? _____
4. ሚስቶናውያኖቹ እንደገና ወደ ኢትዮጵያ ሲመለሱ የአማኞች ቁጥር ስንት ደረሰ ? _____
5. በጥምባሮ ጥገኛ ለነበሩት ሰዎች ወንጌልን ለመስበክ ከወላሞ ቤተ ክርስቲያን የተላከው ሰው ስሙ ማን ነው ? _____
6. ለመጀመሪያ ጊዜ ከተጠመቁት ሰዎች የአንዱን ስም ብቻ ጻፍ ። _____
7. ግርማዊ ንጉሠ ነገሥት ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ በድል አድራጊነት አዲስ አበባ የገቡበትን ቀንና ዓ. ም. ጻፍ ። _____

የኤስ አይ ኤም ሥራ በኢትዮጵያ ።

የሚከተለውን ክፍል ካነበብህ በኋላ በመጨረሻ ለሚገኙት ጥያቄዎች መልስ ሰጥ ።

በኢትዮጵያ ከ፪፻፶ የሚበልጡ የኤስ አይ ኤም ሚስቶናውያን ሲኖሩ አንዳንዶቹም ሚስቶናውያን መላ የሕይወታቸውን ዘመን በአገሪቱ አላልፈዋል ። በወላሞ ይሠሩ የነበሩት ሚስተር አመንና ሚስስ አመን እንዲሁም ሚስ በርግስተን አርባ ዓመታት ወንጌልን በማስተማር አገልግለዋል ። ሚስተር ኬን በ፲፱፻፳፯ ዓ. ም. ወደ አዲስ አበባ መጥተው እስከ አሁን ድረስ በአገልግሎት ላይ ይገኛሉ ።

ጸሎት ቤቶች፡— ለኢትዮጵያ የሰጡት ጥቅም ምንድር ነው? አዎን ከዚህ በፊት ወንጌልን ሰምተው ለማያውቁት ሰዎች አሰምተዋል። ፍሬምናጦስና አደስየስ በአራተኛው መቶ ክፍለ ዘመን የክርስትናን እምነት ካስተዋወቁ ወዲህ ኢትዮጵያ የክርስቲያን ደሴት በመባል ታውቃለች። ይሁን እንጂ እስከ ዛሬ ድረስ እንኳን ስለ ክርስቶስ ያልሰሙ ሰዎች አሉ። በኤስ አይ ኤም ሺህ ፳፻ ጸሎት ቤቶች ፻፳ ሺህ አምነው የተጠመቁ ሰዎች ሲኖሩ በየሰንበቱ ለጸሎት የሚሰበሰቡትና የቤተ ክርስቲያን አባል የሆኑት ቁጥራቸው ብዙ ነው።

ትምህርት ቤቶች፡— ትምህርት ቤት መክፈትና ትምህርት መስጠት የሚስዮናውያን ተግባር እንደሆነ ሁሉ ኤስ አይ ኤም ደግሞ በአዲስ አበባ አንድ ትልቅ የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ሲያቋቁም ፴፭ ክስድስት ሺህ የሚበልጡ ተማሪዎችን የያዘ የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች አሉት። በዱራሚ ሶዶና ዲላ ስምንት የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ይገኛሉ። በሶዶ አንድ የመርሃ ዕውራን ትምህርት ቤት ሲገኝ በጠቅላላው ፯ ሺህ ፭፻ ተማሪዎች በእነዚህ ትምህርት ቤቶች ይገኛሉ።

በዚህ ብቻ ሳይወሰን ኤስ አይ ኤም የማኅበር ጸሎት ቤቶች የየራሳቸው መሠረተ ትምህርት ቤቶች እንዲኖራቸው ረድተዋል። ጸሎት ቤቱ የአንደኛን ክፍል ትምህርት ማስተማር ሲችል ሚስዮኑ ደግሞ ሁለተኛ ሌላ ክፍተኛ ክፍል ይከፍትና በማስተማር ደረጃውን ከፍ ያደርጋል። ዛሬ ጸሎት ቤቶቹ ፬፻ መሠረተ ትምህርት ቤቶች ሲኖሯቸው ፴ ሺህ የሚሆኑ ተማሪዎች አላቸው።

ከዚህ ሌላ አያሌ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶች አሉ። የጸሎት ቤት ሐላፊ ለሚሆነው ሰው ከመጽሐፍ ቅዱስ እውቀት ማግኘት ጠቃሚ ነው። የኤስ አይ ኤም የማኅበር ትምህርት ቤቶች እንዳሉ ሁሉ የኤስ አይ ኤምና የማኅበሩ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶች ደግሞ አሉ። ፸ የሚሆኑ የማኅበሩ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶች ሲኖሩ ፻፵ የኤስ አይ ኤም የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶች አገልግሎታቸውን በማበርከት ላይ ናቸው። በጠቅላላው ፭ ሺህ የሚሆኑ ወንዶችና ሴቶች መጽሐፍ ቅዱስን ሲያጠኑ፣ ጅማ በሚገኘው ምላተ ጸጋ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት በከፍተኛ ደረጃ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት በመስጠት ለወደፊት የጸሎት ቤት መሪዎችንና መጽሐፍ ቅዱስ አስተማሪዎችን ያዘጋጃል።

ሕክምና፡— ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን ሄደው እንዲያስተምሩ ብቻ ሳይሆን በሽተኞችንም ደግሞ እንዲፈውሱ አዘዋቸዋል። ዶክተር ላምቤ በመጀመሪያ መጥቶ ይህንን ሥራ እንደጀመረ ብዙዎች በዚህ የሥራ መስክ በመሠማራት ብዙ በረከት ሰጥተዋል። ጌታ ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን ድውያንን ፈውሱ ለምጽሞችን አንጹ (ማቴ. ፲፡፭) እንዳለ ሁሉ ኤስ አይ ኤም በሥጋ ደዌ ለተያዙ ሰዎች ሁለት ሆስፒታሎች ሲኖሩት ሌላም ሆስፒታሎችና ፳፭ ክሊኒኮች አቋቁሞአል። በወላሞ ሶዶ ድራስሮችን የማሰልጠኛ ት/ ቤት አለው።

ፊደል ማስተማር፡— አገሪቱ የሥልጣኔ ሔፊ እንዲበራሳትና ሁሉም ማንበብና መጻፍ እንዲችል፣ ከመጻሕፍትና ከጋዜጣ የሚገኘውን ጥቅም እንዲያውቁ፣ ስለ ጤና አጠባበቅ ስለ እርሻ ዘዴ እንዲረዱ፣ የአግዚአብሔርንም ቃል አንብበው እንዲጠቀሙ፣ ለአዲስ አንባብያን የሚሆኑ መልመጃዎች በሥነ ጽሑፍ ድርጅታችን በየጊዜው እየተዘጋጁ ይወጣሉ። አማርኛ ሁለተኛ ቋንቋቸው ለሆኑት ወገኖች ቴፕና ለማስተማር የሚረዱ ሥዕላዊ መግለጫዎች ተዘጋጅተዋል። ጅጂ ሺህ ሥዕላዊ ፊደል በመሸጣቸው ብዙ ሰዎች እንደተማሩ መገመት እንችላለን።

ሥነ ጽሑፍ፡— ሰዎች የፊደላቱን ዘር ለይተው ከወቁ በኋላ በሚያነበት ነገር እንዲጠቀሙ የቃለ ሕይወት ሥነ ጽሑፍ ድርጅት ተቋቋመ። በዚህ ድርጅት በአማርኛና በእንግሊዝኛ ልዩ ልዩ መጻሕፍት ታትመዋል። እንደ መጽሐፍ ቅዱስ ጂዎግራፊ የቤተ ክርስቲያን ታሪክ፣ የኢትዮጵያ ታሪክ፣ የአፍሪካ ጂዎግራፊና ሚስዮናውያኖችም አማርኛን ለመማር የሚረዳቸው ትልቅ የአማርኛን ሰዋሰው የያዘ መጽሐፍ ታትሞ ወጥቶአል።

አ. ኤ. አ. ከ፲፱፻፳፯ ዓ. ም. ጀምሮ ብዙ ሚስዮናውያን በኢትዮጵያ እግዚአብሔርን ሲያገለግሉ አንዳንዶች ሕይወታቸውን አሳልፈዋል። ሚስ ቤሲ ማርቲን በኢትዮጵያ ውስጥ ከሞቱት ሚስዮናውያን የመጀመሪያይቱ ሲሆኑ ሚስተር ክሊፍ ምቸል እና ሚስተር ቶም ዴቨርስ በሽፍታ ተገድለዋል። በበሽታ የሞቱ የሚስዮናውያን ልጆችም በአንዳንድ የሚስዮን ጣቢያ መቃብራቸው ይታወቃል።

ሚስዮናውያኖቹ በኢትዮጵያ በቆዩበት ጊዜ ብዙ ተግባሮችን አከናውነዋል። በሚቀጥለው ትምህርታችን ኤስ አይ ኤም ገንዘቡን እንዴት እንደሚያገኝና ሚስዮናውያኖቹ ከየት እንደመጡ እናነባለን።

ጥያቄዎች

1. ስንት የሚሆኑ ጽሑት ቤቶች ከኤስ አይ ኤም ጋር ባልደረባ በመሆን ይህ ራሱ ? _____
2. በኤስ አይ ኤም የሚመሩትን ሦስት ዓይነት ትምህርት ቤቶች ጻፍ።
 ሀ. _____
 ለ. _____
 ሐ. _____
3. በጂማ ምላተ ጸጋ መጽሐፍ ቅዱስ ት / ቤት ስንት ተማሪዎች አሉ ? _____
4. ማንበብና መጻፍ መቻል ሊረዳ የሚችልበትን ሦስት መንገዶች ጻፍ።
 ሀ. _____
 ለ. _____
 ሐ. _____

ይህንን ክፍል በጥንቃቄ ከነበብህ በኋላ በመጨረሻ ያሉትን ጥያቄዎች ለመመለስ ሞክር ።

ኤስ አይ ኤም ፪፻፶ የሚሆኑ የወንጌል አስተማሪዎች በኢትዮጵያ ሲኖሩት በናይጄር ፡ ላይቤሪያ ፡ ጋና ፡ ዳሆሜ ፡ አፐር ሾልታ ፡ የናይጄር ሪፓብሊክ ፡ አይቨሪ ኮስት ፡ ሱዳንና ሶማሊያ ናቸው ። በጠቅላላው ሺህ ፫፻ የኤስ አይ ኤም ሚስዮናውያን አሉ ። እንደምናውቀው ሁሉ ሚስዮኑ ሆስፒታል ፡ ትምህርት ቤቶችና የራዲዮ ጣቢያ አለው ። ሚስዮናውያኖቹ የሚመጡት ከየት ነው ። ለየትምህርት ቤቱ ማሠሪያ የሚሆነው ገንዘብ ሁሉ ከየት ይመጣል ?

ሚስዮናውያን ፡— ሚስዮናውያኖቹ የመጡት ከየት ነው ? ሚስዮናውያኖቹ የመጡት ከአሜሪካ ፡ ካናዳ ፡ አውስትራሊያ ፡ ኒውዚላንድ ፡ ግሬት ብሪታን ፡ ጀርመን ፡ ፈረንሳይ ፡ ስዊዘርላንድ ነው ። በየክፍለ አገሩ መማከርት ስለአሉ የሚስዮኑ ባልደረባ ለመሆን የሚሹትን ሁሉ መምሪያ ይሰጣሉ ።

ከእነዚህ ሁሉ በበላይነት የሚሠራ አጠቃላይ መማከርት ሲኖር የሚሰበሰቡትም በአምስት ዓመት አንድ ጊዜ ነው ። በዚህም ስብሰባ ከምሥራቅና ከምዕራብ አፍሪካና ከሌላም ሥፍራ የሚገኙት እንደራሴዎች ይሰበሰባሉ ።

ከዚህ በስተቀር ሁለት መማከርት በምሥራቅና ምዕራብ አፍሪካ ሲገኙ እነርሱ በየስድስት ወሩ በመሰብሰብ ስለሚስዮኑ የሥራ አመራር አቅድ ያወጣሉ ። ሚስዮናውያኖቹ ሥራ መሥራት በሚገባቸው ቦታ ይደለደላሉ ። ሆስፒታሉ የት መሠራት እንዳለበት ትምህርት ቤት የትና መቼ መከፈት እንዳለበት ያሳስባሉ ። ይሁን እንጂ ሚስዮናውያኖቹ ይህን ሁሉ ሥራ ሲያከናውኑ የሚከፍላቸው ማን ነው ? ምዕመናኑ የኤስ አይ ኤም ባልደረባ ሲሆኑ በየወሩ የተወሰነ ደመወዝ መቀበልን ፈጽሞ ይተዋሉ ። ብዙዎቹ በአገራቸው የትምህርት ቤት ዲሬክተር ፡ የሆስፒታል አስተዳዳሪ ፡ የቢሮ ሠራተኛ በነበሩ ጊዜ ጥሩ ደመወዝ ቢኖራቸውም ሚስዮናዊ ሆነው ወደ ሌላ አገር ለመሄድ ሲያስቡ ክርስቲያን ጓደኛ በመፈለግ እንዲረዱአቸው ያደርጋሉ ። እንዲህ ከሆነ ሀብታም ጓደኞች ያሉት ብዙ ሲያገኝ ጥቂት ድሀ ጓደኞች ያሉት ደግሞ ጥቂት በማግኘት የሚገዳ ይመስላል ። ይሁን እንጂ ሚስዮናውያኖቹ የተገኘውን እኩል በመከፈል ለመኖር ተስማምተዋል ። የሚስዮኑ የበላይ ተጠባባቂ የሆነ ሰውና ተራው ሚስዮናዊ እኩል ደመወዝ አላቸው እንጂ የሚበላለጥ አይደለም ።

የትምህርት ቤት ዲሬክተሮች የሆኑ ሰዎች ብዙ ገንዘብ እንደሚያገኙ የታወቀ ቢሆንም ሚስዮናዊ ሰው ዲሬክተር ሆነ የጣቢያ ሐላፊ የበለጠ ገንዘብ አያገኝም ። ሚስዮናውያን በየወሩ ስንት እንደሚያገኙ የተረጋገጠ አይደለም ። ቢሆንም በየወሩ ፪፻ ብር ያህል አያጡም ። ከዚህ ሌላ ሰውዬው ያገባ ከሆነ ለባለቤቱና ለልጆቹም ለመኖሪያ የሚሆን ገንዘብ ይሰጠዋል ።

ትምህርት ሃይማኖት ፡— በኢስ አይ ኤም ውስጥ የሚሠሩት ሚስቶናውያን የሚመጡት ከተለያዩ አገርና ጸሎት ቤት ነው። አንዳንዶቹ ባህሪያት ሌሎች ሚቶዲስት ናቸው። ሆኖም በአንድ ዓይነት መሠረታዊ ሃይማኖት በመስማማት ይሠራሉ። መሠረተ ሃይማኖታቸውም እንደሚከተለው ነው። ደኅንነት የሚገኘው በመስቀል ላይ በሞተው በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ነው።

እግዚአብሔር አንድም ሦስትም ነው። ይኸውም እግዚአብሔር አብ እግዚአብሔር ወልድ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ በመባል ይታወቃል።

መጽሐፍ ቅዱስ በሙሉ በመንፈስ ቅዱስ በተመሩ ሰዎች እንደተጻፈና የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን እናምናለን።

መንግሥተ ሰማያት ለአማኞች እንደተዘጋጀና የማያምኑትን ገሃነመ እሳት እንደሚጠብቃቸው እናምናለን።

ኢየሱስ ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያንን ለመውሰድ እንደሚመጣ እናምናለን።

አንዳንድ ሚስቶናውያን ስለ ዲያቆናት ተግባርና ስለ መንፈሳዊ አገልግሎት ልዩ ልዩ ሥርዓት ቢከተሉም መሠረታዊ በሆነ ዋና ነገር ይስማማሉ እንጂ ጥቃቅን በሆኑት ነገሮች በመከራከር ጊዜያቸውን አያሳልፉም።

ሕንፃና የማሠሪያው ገንዘብ ፡ ለሕንፃ ማሠሪያ የሚሆን ገንዘብ ከየት ይመጣል? የአስተማሪዎች ደመወዝ ከየት ይከፈላል? መልሱ የሚስቶናውያናቹ ጓደኞች ናቸው። የሚስቶኑ ከሚቲ (መማክርት) አዲስ ትምህርት ቤት በኢትዮጵያ መክፈት ቢያስፈልግ ለየሚስቶናውያናቹ ዘመዶችና ረዳቶች ጉዳዩ ይደርስና ገንዘብ እንደላኩ ትምህርት ቤት ይሠራል።

ለመምህራን የሚሆነው ደመወዝ ከየትምህርት ቤቱ ገቢ ይሆናል። አንዳንድ ሰዎች ሚስቶናውያን የሚከፈሉት በአሜሪካን ወይም በእንግሊዝ ወይም በኢትዮጵያ መንግሥት የሚመስላቸው ቢኖሩም ሚስቶናውያን በአገራቸው ጸሎት ቤት በመላክ በጓደኞቻቸውና በዘመዶቻቸው የሚረዱ መሆናቸውን እንዲያውቁ እንወዳለን።

ይሁን እንጂ አንዳንድ ሚስቶናውያን ሀብታም ይመስላሉ። አንድ ሚስቶናዊ መኪና ቢኖረው የላከው የጸሎት ቤት እንደገዛለት እንወቅ፤ ለቤንዚንም የሚሆነውን የሚስቶናዊው ጓደኞች ይከፍላሉ፤ ሚስቶናዊ ዘመዶቹን ለመጠየቅ ሲመለስ ጓደኞቹ ልብስ ይገዙለታል። ደግሞ የላከው ጸሎት ቤት ወደ አፍሪካ ሲመለስ የሚያስፈልገውን ዕቃ ይገዛለታል። ብዙዎቹ ሚስቶናውያን የግል የሆነ ቤት ወይም መሬት የላቸውም። የኢስ አይ ኤም ሚስቶናውያን መናኝ ናቸው።

ጥያቄዎች

1. በኤስ አይ. ኤም ስንት ሚስቶናውያን አሉ ? _____
2. ኤስ አይ. ኤም አጠቃላይ መማክርት አለው ? _____
3. የኤስ አይ. ኤም ሚስቶናዊ ደመወዙን እንዴት እንደሚያገኝ ግለጽ ።

4. ኤስ አይ. ኤም ከሚያምንበቸው መሠረተ ሃይማኖት ሁለቱን ብቻ ግለጽ ።
ሀ. _____
ለ. _____
5. ሬልጽስዩስ ፫ ፡ ፯ — ፳፩ ክነበብህ በኋላ ከፍ ያለው የእግዚአብሔር የመጥ ራቱ ዋጋ ምን ይመስልሃል ? _____
